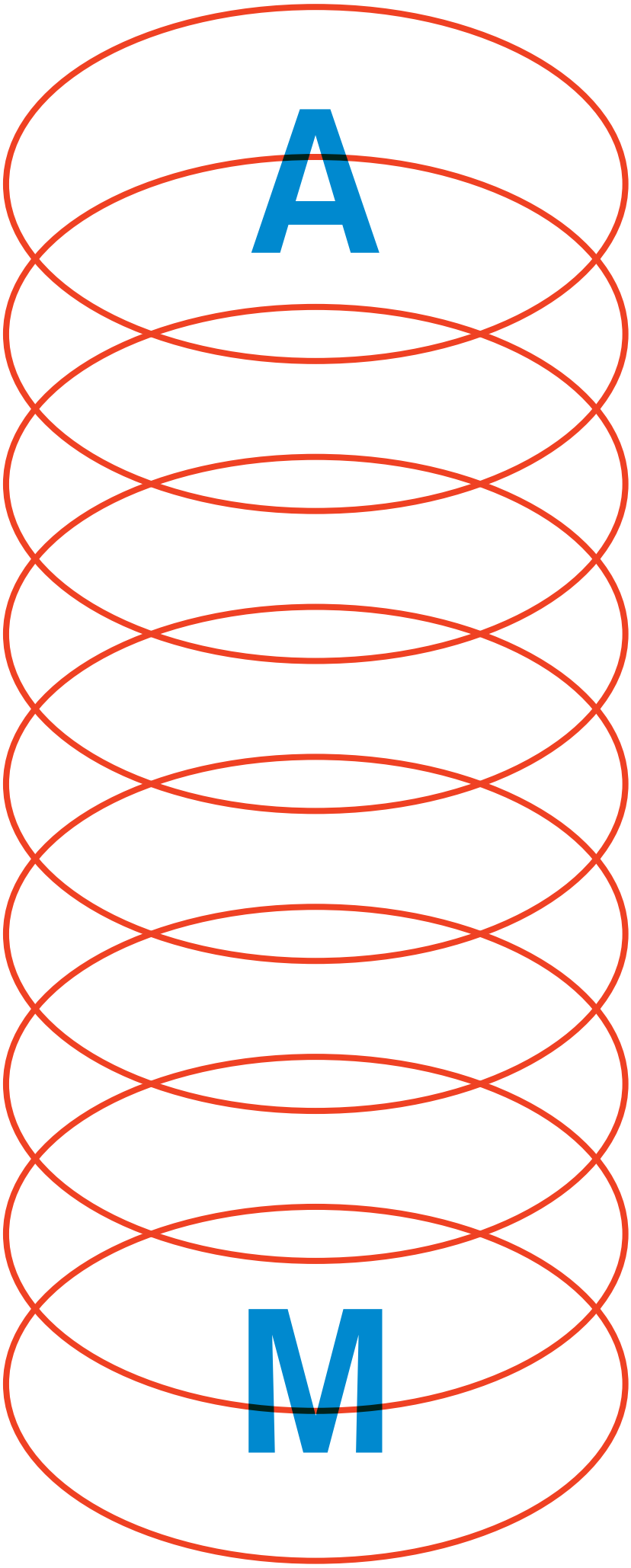
A
M

ΕΝΟΧΙΚΕΣ

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2019

Athens, September 2019

GUILTY

ΑΠΟΛΑΥΣΕΙΣ

Μυρτώ Κατσιμίχα

Myrto Katsimicha

PLEASURES

GR

Ανακαλύπτουμε τους εαυτούς μας μέσα στις αντιθέσεις. Η ύπαρξή μας ορίζεται από την απόσταση, τον χώρο που με κάποιο τρόπο διαχωρίζει τον έναν από τον άλλο. Όμως οι ζωές μας καθορίζονται από όλες αυτές τις κινήσεις του σώματος που στόχο έχουν την επίτευξη μιας κάποιου είδους εγγύτητας, μια διαρκής δράση του σώματος ως ένας κοινωνικός και υλικός συμβιβασμός στο σημείο όπου η ατομικότητα του ιδιωτικού συναντά την πολλαπλότητα του συλλογικού. Βρίσκομαι συχνά ανάμεσα σε τέτοιου είδους ρωγμές προσπαθώντας να ισορροπήσω ανάμεσα στην απόλαυση και την ενοχή ενός κλειστού εαυτού, ανάμεσα στην επιθυμία να συνδεθώ και τον φόβο να δω τον εαυτό μου μέσα από τα μάτια του άλλου.

ΟΙ ΜΝΗΜΕΣ

We find ourselves in contradiction. We cannot exist without distance, the space that somehow divides oneself from the other. And yet our lives manifest themselves through bodily actions that aim to establish a certain kind of proximity, the body's ongoing effort to act as a communal and material negotiation, where the individuality of the singular meets the plurality of the collective. It is within these ruptures that I often find myself, balancing between the pleasure and the guilt of a closed-up self, the feeling of connectedness and the fear of seeing myself through the eyes of the other.

Οι μνήμες εκπληρώνουν το σκοπό τους και εισχωρούν στο πεδίο του πραγματικού μόνο όταν αψηφούν τον αναμνηστικό τους ρόλο και αναλαμβάνουν τη θέση τους ως μια υπενθύμιση αυτού που προηγήθηκε και αυτού που ακολουθεί στο πεδίο του χώρου και του χρόνου. Με αυτή τη μορφή ξεδιπλώνονται εδώ σαν μια αέναη επιστροφή και μια συνάντηση με το δικό μου απορημένο βλέμμα, δανειζόμενη τα λόγια του Οκτάβιο Παζ.

Αυτό το κείμενο είναι μια σύντομη σκιαγράφηση μιας σειράς σκέψεων που γεννήθηκαν με αφορμή έναερευνητικό ταξίδι[1] στην Πόλη του Μεξικού. Σε καμία περίπτωση δεν προτίθεμαι να παραθέσω μια συνολική επισκόπηση ή μια ιστορική ανάλυση των σύγχρονων καλλιτεχνικών πρακτικών στην Αθήνα και την Πόλη

① Το ταξίδι αυτό πραγματοποιήθηκε στις 12-20 Μαΐου στο πλαίσιο της 12-μηνης πρακτικής άσκησης στο Τμήμα των Δημόσιων Προγραμμάτων του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης και ολοκληρώθηκε εν μέρει με το δημόσιο πρόγραμμα «Από την Πόλη του Μεξικού στη Νέα Υόρκη: Μια συζήτηση με την Tamara Ibarra και την Rachel Valinsky» (*From Mexico City to New York: A Conversation with Tamara Ibarra and Rachel Valinsky*) που διοργάνωσα και συντόνισα στο MoMA (Τετάρτη 5 Σεπτεμβρίου 2018) και το οποίο εστίασε σε συνεργατικές πρακτικές και στα σημεία σύγκλισης των ανεξάρτητων οργανωτικών δομών και των θεσμών.

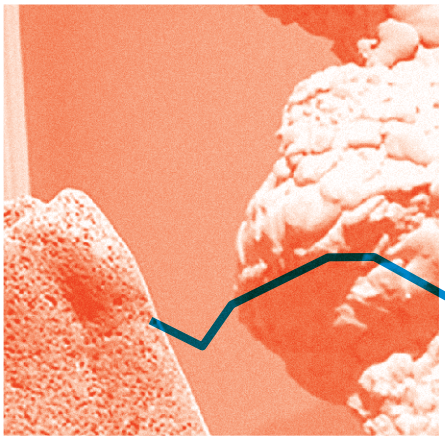

ME MORIES

① This trip took place between 12-20 May 2018 and was realized within the framework of my 12-month Internship in Adult & Academic Programs, The Museum of Modern Art, New York. It culminated with the public program *From Mexico City to New York: A Conversation with Tamara Ibarra and Rachel Valinsky* that took place at MoMA on Wednesday, September 5, 2018 and focused on collaborative practices and the ways in which independent forms of organizing can inform institutional practices.

Memories fulfill their potential to enter the realm of the real only once they defy their role as an act of remembrance and assume their full part within the field of space and time, as a reminder of that which proceeds and that which follows. In this form they will unfold as an eternal return to and an encounter with my own self-questioning image, borrowing the words of Octavio Paz.

This text is a brief outline of a series of thoughts that came together as the outcome of my research trip[1] to Mexico City. My intention is by no means to offer a full account or a historical

του Μεξικού. Άλλωστε μια τέτοια προσπάθεια θα ήταν εκ των πραγμάτων αποτυχημένη λόγω των χρονικών και άλλων περιορισμών που μου επιτρέπουν την καταγραφή μιας μερικής μόνο άποψης. Αντιθέτως το κείμενο αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια κριτική ανασκόπηση. Μέσα από αυτές τις παρατηρήσεις ελπίζω να δοθεί το έναυσμα για περαιτέρω αναγνώσεις και δίκτυα αμοιβαίας ανταλλαγής, ώστε να οδηγηθούμε από κοινού σε μια καλύτερη κατανόηση των συνθηκών της ανεξάρτητης[2] καλλιτεχνικής σκηνής στην οποία δραστηριοποιούμαστε.

② Η αναφορά στον όρο «ανεξάρτητο» γίνεται καθώς θεωρείται ως ο πιο κατάλληλος για να συμπεριλάβει μια σειρά από διαφορετικές πρακτικές που βασίζονται σε αυτόνομες, μη θεσμοθετημένες, πρωτοβουλίες.

ΑΘΗΝΑ—ΜΕΞΙΚΟ

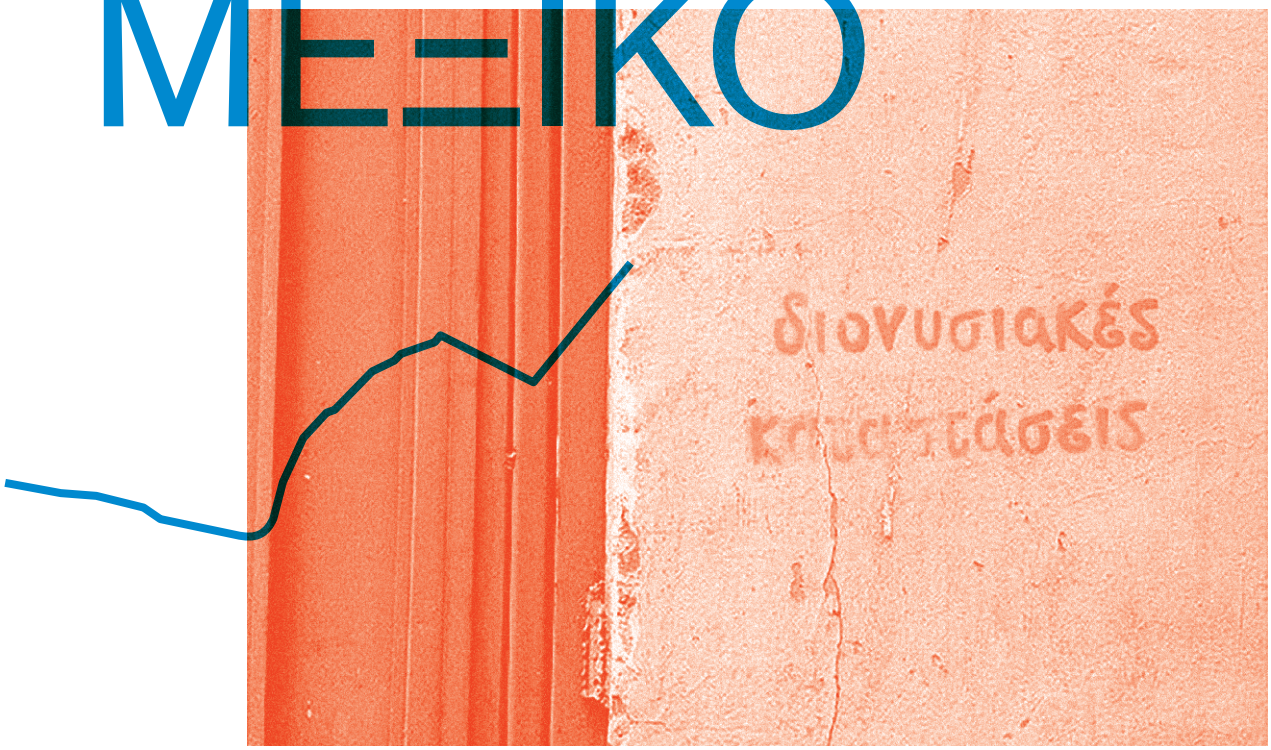

② Taking into consideration that the term “independent” does not fall under one common definition, it is used within this text for it is considered to best signify and encompass an array of disparate practices that are based on acts of self-initiation.

analysis of contemporary artistic practices in Mexico City and Athens. Afterall, such an attempt would fall short on its premises from the very beginning taking into consideration the time limitations and other constraints that could only equip me with a partial view. On the contrary, this text shall rather be seen as the basis for a critical reflection. In turn, it is my hope that these observations shall set the ground for a better understanding of the current conditions of independent[2] artistic practices that will be activated through further readings and networks of mutual exchange.

ΕΝΑ ΑΣΤΕΡΙ ΠΟΥ (ΣΥΝΕΧΩΣ) ΓΕΝΝΙΕΤΑΙ

Τα τελευταία χρόνια τα διεθνή καλλιτεχνικά μέσα ενημέρωσης δείχνουν όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την ανακάλυψη νέων καλλιτεχνικών σκηνών που θεωρούνται περιφερειακές σε σχέση με τα παραδοσιακά μητροπολιτικά κέντρα σύγχρονης τέχνης όπως η Νέα Υόρκη, το Λονδίνο, το Βερολίνο κ.α. Μέσα από αυτήν την τάση, την τελευταία δεκαετία, τόσο η σύγχρονη εικαστική σκηνή της Αθήνας όσο και αυτή της Πόλης του Μεξικού έχουν αποκτήσει μια αυξανόμενη φήμη με αναφορές σε διεθνή μέσα ενημέρωσης που συχνά χαρακτηρίζουν

ATHENS–MEXICO

AN EVER-RISING STAR

In the recent years, the international art media discourse has developed a particular focus in the discovery of new art scenes that are considered to be peripheral to the more traditional western centers for contemporary art such as New York, Los Angeles, London, Berlin etc. Amidst this trend, over the past decade, both Athens and Mexico City have gained a growing reputation as international centers for contemporary art with mentions in high profile media outlets that often describe the scenes as the “new

τις σκηνές αυτές ως το «νέο Βερολίνο»[3]. Ένας από τους βασικούς παράγοντες που έχει οδηγήσει σε αυτό το ενδιαφέρον είναι η έντονη δραστηριότητα που παρουσιάζει η ανεξάρτητη καλλιτεχνική σκηνή με την ανάδυση μιας σειράς χώρων που δημιουργήθηκαν και «τρέχουν» από καλλιτέχνες. Η έλλειψη κρατικής στήριξης και ενός διαρθρωτικού χορηγικού μηχανισμού στον τομέα της σύγχρονης τέχνης συνοδεύεται συχνά από ένα κλίμα καταστολής και απαξίωσης. Υπ' αυτό το καθεστώς οι καλλιτέχνες ωθούνται στο να δημιουργούν οι ίδιοι τις συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να κάνουν ορατή την παρουσία τους αλλά κυρίως να πειραματίζονται μέσα από πλατφόρμες που προάγουν τη συνεργασία και την πολιτισμική ανταλλαγή –η ενσωμάτωση ενάντια στην απομόνωση. Στην αναζήτηση μιας αυτονόμησης, η ιδέα της αυτοεκπαίδευσης

③ Η Αθήνα είναι «φτωχή αλλά σέξυ» («poor but sexy») [Βλ. Alistair Sooke, «Can Athens be Europe's New Arts Capital?», BBC, 9 Μαΐου 2017, www.bbc.com/culture/story/20170509-can-athens-become-europes-new-arts-capital (πρόσβαση στις 30 Ιανουαρίου 2019)] και «Μετά από πολλά χρόνια κρίσης, η πόλη έχει γίνει το νέο Βερολίνο» («After years of depression, the city has become the new Berlin.») [Βl. Dana Facaros, «On the Art Trail in Athens», *The Sunday Times*, 28 Ιανουαρίου 2018, www.thetimes.co.uk/article/on-the-art-trail-in-athens-f3l9c9phr (πρόσβαση στις 30 Ιανουαρίου 2019)]. Στην Πόλη του Μεξικού «η δυναμική της σύγχρονης σκηνής έχει ως αποτέλεσμα μια σειρά από άρθρα που παρομοιάζουν την πόλη με το νέο Βερολίνο» ('the intensity of the current scene has resulted in a lot of intensity media dispatches that liken the city to "the new Berlin"') [Βl. Carolina A. Miranda, «Mexico City's art scene is booming, but even with deep roots, political uncertainty keeps it fragile», LA Times, 1 Ιουνίου 2017, www.latimes.com/entertainment/arts/miranda/la-et-cam-mexico-city-art-scene-20170601-htmlstory.html (πρόσβαση στις 30 Ιανουαρίου 2019)].

ΑΝΕΞΑΡΤΗ-ΤΟΙ

③ Athens is "poor but sexy" [See Alistair Sooke, "Can Athens be Europe's New Arts Capital?", BBC, May 9, 2017, www.bbc.com/culture/story/20170509-can-athens-become-europes-new-arts-capital (accessed January 30, 2019)] and "After years of depression, the city has become the new Berlin" [See Dana Facaros, "On the Art Trail in Athens", The Sunday Times, January 28, 2018, www.thetimes.co.uk/article/on-the-art-trail-in-athens-f3l9c9phr (accessed January 30, 2019)]. In Mexico City, 'the intensity of the current scene has resulted in a lot of breathy media dispatches that liken the city to "the new Berlin"' [See Carolina A. Miranda, "Mexico City's art scene is booming, but even with deep roots, political uncertainty keeps it fragile", LA Times, June 1, 2017, www.latimes.com/entertainment/arts/miranda/la-et-cam-mexico-city-art-scene-20170601-htmlstory.html (accessed January 30, 2019)].

Berlin"[3]. One of the main factors that contributes to this interest is the rise and flourishing of the independent art scene with the proliferation of a series of spaces founded and ran by artists. Working amidst a lack of government support and structural funding and often within a climate of intolerance and repression where the official institutions seem to be obsolete, artists seek to create the conditions that would allow them not only to become visible simply by showcasing their work, but more and foremost to share a platform for creative experimentation that would foster

και της αυτοοργάνωσης συνέβαλαν στη δημιουργία χώρων όπου οι καλλιτέχνες μπορούν να έχουν καλύτερο έλεγχο του έργου τους αλλά και τη δυνατότητα να δοκιμάζουν και να προωθούν καινοτόμες πρακτικές που δεν υιοθετούνται από τις υφιστάμενες θεσμικές δομές. Η Αθήνα και η Πόλη του Μεξικού αποτελούν το σημείο εκκίνησης για μια καλύτερη κατανόηση ενός ευρύτερου φαινομένου, αφενός λόγω της δικής μου σύνδεσης με την εικαστική σκηνή της Αθήνας και αφετέρου λόγω ενός προσωπικού ενδιαφέροντος σε σχέση με τη μακρά ιστορία των ανεξάρτητων καλλιτεχνικών κινημάτων της Πόλης του Μεξικού[4].

● Ποιοι είναι οι λόγοι που μας ωθούν στην αυτοοργάνωση; Τι σημαίνει ο όρος «ανεξάρτητος»; Υπάρχουν άραγε σημεία σύγκλισης μεταξύ των ανεξάρτητων καλλιτεχνικών πρακτικών και

④ Η μακρά ιστορία της ανεξάρτητης σκηνής της Πόλης του Μεξικού συνδέεται αφενός με σημαντικά πολιτικά γεγονότα, όπως η βίαιη καταστολή του φοιτητικού κινήματος τον Οκτώβριο 1968 -ημερομηνία ορόσημο στην ανάδυση της ανεξάρτητης δράσης- καθώς και με δριμύτατες φυσικές καταστροφές, όπως οι σεισμοί του 1985 και 2017 που έπληξαν την πόλη και οδήγησαν την κοινωνία των πολιτών στην αυτοοργάνωση προκειμένου να καλυφθεί η θέση του κοινωνικού κράτους που παρέμενε απόν. Τέλος, σημαντικά διεθνή καλλιτεχνικά γεγονότα, όπως η 1η Μπιενάλε της Αβάνας το 1984, και το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, που εντάθηκε τις δεκαετίες 1990 και 2000, έφερε για ακόμη μια φορά στο προσκήνιο την αδυναμία των επίσημων θεσμών να ανταποκριθούν στα αισθητικά ζητήματα της εποχής τους.

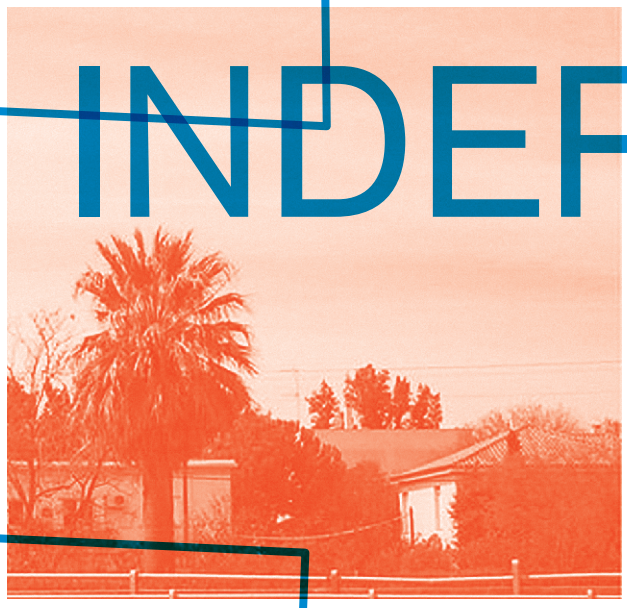

INDEPEND-ENT

collaboration and cultural exchange –inclusion vs isolation. In quest for autonomy, ideas of self-education and self-organization led to the opening of a series of spaces where artists would have more control over their practice and the possibility to test and foreground innovative approaches that do not conform with the established structures. Athens and Mexico City presented themselves as the starting point for the understanding of a broader phenomenon due to my own connection with the city of Athens and its artistic scene and my personal interest in Mexico's long

των θεσμών; Πώς μπορούμε να δουλέψουμε παράλληλα και μαζί; Αυτά είναι κάποια από τα βασικά ερωτήματα τα οποία αναδύονται συνεχώς και τα οποία εξακολουθούν να με απασχολούν.

● Η έννοια του ανεξάρτητου καλλιτεχνικού χώρου ως μια εναλλακτική πλατφόρμα που λειτουργεί πέρα από τα όρια της ουδετερότητας του «λευκού κύβου», μια αισθητική που χαρακτηρίζει την εμπορική γκαλερί και το μοντέρνο μουσείο, δεν είναι βέβαια καινούρια. Τα ευρύτερα κοινωνικά και πολιτικά κινήματα των δεκαετιών του 1960 και του 1970 επηρέασαν την καλλιτεχνική σκέψη σε θεωρητικό επίπεδο, ώστε να εναντιωθεί στην αυστηρά αισθητικοποιημένη πλαισίωση της εμπειρίας θέασης του έργου τέχνης που στερεί από αυτό την όποια πολιτική διάσταση. Η νέα

ΜΕΤΑΤΟ-ΠΙΣΗ

④ Mexico City's long history of independent activity goes hand in hand with major political events such as the violent suppression of the student uprisings in October 1968, that is notably considered a landmark for the emergence of independent activity, severe natural disasters -the two big earthquakes of 1985 and 2017 that caused the devastation of Mexico City but also the profound self-organisation of the civil society in an effort to counteract the absence of a welfare state-, major international art events –the first Havana Biennial in 1984– and the phenomenon of globalization in the 1990s and early 2000s, that revealed the insufficiency of the official institutions to generate new aesthetic discourses.

history of independent art movements[4].

● What are the reasons behind the need to organize ourselves independently? What does it mean to call ourselves independent? Are there any points of convergence between independent art practices and institutions? How can we work together? I consider these some of the central questions that informed my thinking and that constantly fed into this research.

● The idea of the independent art space, as an alternative platform that operates beyond the neutralized "white cube" aesthetic

αυτή τάση οδήγησε σε μια καινούργια αντίληψη του χώρου ως ένα συγκινησιακό περιβάλλον που αποκαλύπτει τη διαδικασία και την υλική παραγωγή, δύο στοιχεία που είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με το έργο τέχνης. Επιπλέον, έχοντας βιώσει τις σημαντικές κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις που χαρακτηρίζουν τα μέσα του 20ου αιώνα οι καλλιτέχνες φαίνεται να αντιδρούν αναλαμβάνοντας έναν ρόλο καθόλα κοινωνικό μέσα από δράσεις αυτοοργάνωσης και τη δημιουργία εναλλακτικών δικτύων για τη διακίνηση της γνώσης.

Τη σημερινή εποχή, οι ρωγμές που δημιουργούνται από την κρίση του καπιταλιστικού μοντέλου παραγωγής, το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, η αποτυχία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η κρίση στην πολιτική εκπροσώπηση και στη λειτουργία

DISPLACE-MENT

of the commercial gallery and the modern museum, is of course not new. The wider social and political movements of the 1960s and 1970s informed artistic thinking against the mere aestheticized and depoliticized framing and viewing experience and towards the embracing of the space as an affective environment that reveals a process and a material production, two elements that are inextricably connected with the work of art. Moreover, embedded in the major sociopolitical reconfigurations that marked the middle of the 20th century artists could not but respond by assuming a social

των εθνικών κρατών, η εκτόπιση και αναγκαστική μετακίνηση ομάδων πληθυσμού, η αύξηση του κόστους ζωής και τα ζητήματα που προκύπτουν από την αναβάθμιση των αστικών περιοχών, η βιοπολιτική συνθήκη των νέων μορφών εργασίας και η αντιμετώπιση της ανθρώπινης εργασίας ως προϊόντος μεταξύ άλλων, φαίνεται να επηρεάζουν τους καλλιτέχνες εντείνοντας την ανάγκη για εύρεση νέων μοντέλων καλλιτεχνικής παραγωγής που θα βασίζονται περισσότερο σε συνεργατικές και αυτοοργανωμένες διαδικασίες αλλά και σε νέα διεθνή δίκτυα ανταλλαγής. Την τελευταία δεκαετία, που χαρακτηρίζεται από την οικονομική και πολιτική κρίση και τη συνακόλουθη αποδυνάμωση της αγοράς της τέχνης στην Ελλάδα και αντίστοιχα στο Μεξικό από τις έντονες πολιτικές διαμαρτυρίες

ΕΓΓΥΤΗΤΑ

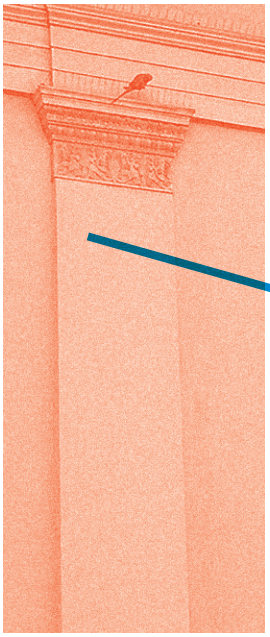

responsibility that was reflected through acts of self-organisation and the formation of alternative networks for the circulation of knowledge.

Similarly, today, the ruptures created by the crisis of the capitalist model of production and the effects carried by globalization, the failure of the financial system, the crisis of the nation state and the crisis in political representation, the human displacement, the escalation of living costs and the ongoing issue of gentrification, the biopolitical condition of new working patterns and the commodification of labor among others, intensified

που σχετίζονται ως ένα βαθμό με τις εκλογές του 2012, παρατηρούμε την εμφάνιση περισσότερων από 30 ανεξάρτητων χώρων στην Αθήνα και τη δράση πάνω από 200 αντίστοιχων στην Πόλη του Μεξικού.

Σε τέτοιες στιγμές, η ανάγκη μας να αισθανθούμε ότι ανήκουμε κάπου μάς φέρνει πιο κοντά και είναι αυτή που σε ένα βαθμό συνέβαλε στην έντονη ανάπτυξη της ανεξάρτητης καλλιτεχνικής δραστηριότητας. Οι καλλιτέχνες διερευνούν τις σχέσεις τους με τις παλαιότερες γενιές δημιουργώντας χώρους κατά βάση κοινωνικούς, σημεία συνεύρεσης που ανταποκρίνονται στις προσωπικές αναζητήσεις της κάθε ομάδας. Μέσα από τη συλλογική δράση επιτυγχάνεται μια ενδυνάμωση που βοηθά στη

PROXIMITY

the need for new models of artistic production based on more collaborative and self-organised practices and the establishment of new international networks of exchange among peers. A period marked by the economic and political crisis in Greece and the eventual decline of the art market as well as a time signaled by political protests in Mexico related to the 2012 elections, the past decade saw the opening of over 30 independent spaces in Athens, while over 200 independent exhibition spaces have spread their activities in Mexico City.

δημιουργία καθώς και στην αντιμετώπιση των επισφαλών συνθηκών της καλλιτεχνικής εργασίας και παραγωγής. Οι καλλιτέχνες δημιουργούν προκειμένου να καθορίσουν το δικό τους παρόν.

Μια από τις πρώτες σε δράση κολεκτίβες της τελευταίας δεκαετίας είναι η κοοπερατίβα Cráter Invertido, η οποία σχηματίστηκε το 2010 από μια ομάδα φοιτητών και συναδέλφων που συναντήθηκαν στη σχολή καλών τεχνών «La Esmeralda», μια από τις δυο πιο γνωστές δημόσιες σχολές της Πόλης του Μεξικού. Οι δράσεις τους, που ξεκίνησαν στο δρόμο και εξέφραζαν την δυσαρέσκειά τους απέναντι στην τελμάτωση που χαρακτήριζε την πολιτική κατάσταση στο Μεξικό, στεγάστηκαν αρχικά σε έναν χώρο που μοιράζονταν με άλλες κολεκτίβες, ώσπου βρήκαν μια

ΑΥΤΟ-ΟΡΓΑΝΩΣΗ

This is a time of gathering. The flourishing of independent artistic activity comes from a very strong need to establish a sense of community and belonging. Artists search for affinities with past generations and create social spaces that relate to the personal sensitivities of each group where people can gather. Collective action is seen by artists as an empowerment of creativity and a way to counteract the precarious conditions of art practicing. Artists work for their own present.

Cooperativa Cráter Invertido, one of the oldest collectives

πιο μόνιμη στέγη στη γειτονιά του San Rafael. Αναγνωρίζοντας τη σημασία του εκδοτικού κινήματος ως μιας θεμελιώδους πρακτικής για τη διακίνηση της γνώσης όπως επίσης τα φανζίνς και τις μικρές ανεξάρτητες εκδόσεις ως ένα πεδίο συνύπαρξης, οι εκδόσεις αποτελούν μια από τις βασικές δραστηριότητες της κολεκτίβας, η οποία έχει μάλιστα κυκλοφορήσει ένα εγχειρίδιο για αυτοεκδόσεις που είναι διαθέσιμο για κοινή χρήση. Τις δράσεις τους συμπληρώνουν μια αυτόνομη βιβλιοθήκη, μια σειρά από συλλογικά γεύματα και ηχητικοί πειραματισμοί στο πειρατικό διαδικτυακό ραδιόφωνο *Radiotropiezo* αλλά και οι ομάδες εργασίας που συναντιούνται μια φορά τη βδομάδα και ασχολούνται με τις εκδόσεις, το ζήτημα της εργασίας, άλλα ζητήματα

SELF-ORGANISATION

still active in the period that is discussed, was formed in 2010 as a multi-generational group of art students and colleagues from La Esmeralda, one of the two major public art schools in Mexico City. From street actions that reacted against the stagnation of the political situation in Mexico, they started sharing a space with other collectives until they moved to their more permanent home in the neigbourhood of San Rafael later on. Seeing the editorial movement as a fundamental practice for the circulation of knowledge and the space of the zine as a space of conviviality, publishing has become

κριτικής θεωρίας και με την έννοια της έκθεσης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται συλλογικά κατά τη διάρκεια των συνελεύσεων που πραγματοποιούνται κάθε δύο βδομάδες.

Στην Πόλη του Μεξικού οι αυτοεκδόσεις και η ανεξάρτητη εκδοτική δραστηριότητα, εν γένει, έχουν καθοριστικό ρόλο ως ένα εναλλακτικό μοντέλο για την ανάπτυξη σχέσεων ανταλλαγής και συνεργασίας αλλά και για τη διακίνηση των ιδεών στο πλαίσιο μιας αναδιανομής της γνώσης πέρα από τις καπιταλιστικές δομές παραγωγής –το κοινό αγαθό σε αντιδιαστολή με την ιδιωτική περιουσία. Το 2015 μια ομάδα φίλων άνοιξε το Aeromoto, μια δημόσια βιβλιοθήκη που εξειδικεύεται σε καλλιτεχνικά βιβλία και ανεξάρτητες εκδόσεις σύγχρονης τέχνης[5] απαντώντας σε

⑤ Στο επικοινωνιακό υλικό του Aeromoto αναφέρεται το εξής: «Προτείνουμε τη δημόσια διακίνηση και την κοινή χρήση του βιβλίου ενάντια στην ιδιωτικοποίηση της ζωής. Μια αντικαπιταλιστική δυναμική που δημιουργεί κοινωνικές σχέσεις σε μικρή κλίμακα.»

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

one of their core activities –culminating in an open-source manual for self-publishing– among others that include an autonomous library, communal lunches and sonic experimentations through the online *Radiotropiezo*. The group comes together through a bi-weekly assembly as well as through weekly study groups that focus on subjects such as the editorial, work and labor, critical theory and exhibitions.

In Mexico City, self-publishing plays a pivotal role as an alternative model of exchange relationships for the circulation of

μια βαθύτερη επιθυμία για τη συγκρότηση ενός αρχείου που θα αποτελεί σημείο αναφοράς για τις σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές στο Μεξικό και την Λατινική Αμερική εν γένει. Πέρα από τη συνεχώς εμπλουτιζόμενη συλλογή βιβλίων που είναι προσβάσιμη σε όλους ο χώρος ενεργοποιείται μέσα από αναγνώσεις, εργαστήρια, διαλέξεις κ.ο.κ. συνιστώντας με αυτόν τον τρόπο ένα πεδίο κοινωνικής συνεύρεσης και συνδιαλλαγής.

Μια άλλου είδους «βιβλιοθήκη» στην οποία κεντρική θέση έχουν πλέον τα εργαλεία (*La herrateca*) αποτελεί μια από τις βασικές δραστηριότητες ενός άλλου χώρου, του Obrera Centro (έτος ίδρυσης 2015). Μέσα από τη δωρεά ενός εργαλείου εξασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση και χρήση της ιδιότυπης

CIRCULA-TION

⑤ In Aeromoto's printed communication material one reads: "We propose public and common book circulation, a time of shared use that contravenes the privatization of life. An anti-capitalist dynamic that generates social relations on a small scale."

thoughts and the redistribution of knowledge beyond the capitalist modes of production –common vs private property. Aeromoto, a public library that started in 2015 by a group of friends, specializes in artist books, independent publishing, and contemporary culture[5]. More than a simple collection of books that people can consult for free on-site this initiative further reflects the desire to build an archive and point of reference for contemporary art practices in Mexico and Latin America. Activated through readings, performances, talks and workshops Aeromoto aimed to constitute

αυτής βιβλιοθήκης η οποία στεγάζεται στο στούντιο που μοιράζονται οι καλλιτέχνες Marcos Castro και Mauro Giaconi. Κεντρική θέση στον χώρο κατέχει και η ανοιχτή κουζίνα η οποία φιλοξενεί συλλογικά δείπνα μια φορά το μήνα διαδραματίζοντας έτσι έναν σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή του χώρου. Η κοινωνική αυτή διάσταση του φαγητού μού φέρνει στο μυαλό ένα άλλο τελετουργικό δείπνο στο οποίο συμμετείχα πριν μερικά χρόνια. Πρόκειται για το έργο της Μάρως Μιχαλακάκου με τίτλο *Kiss Me Like You'll Never Kiss Me Again* που παρουσιάστηκε στο πλαίσιο ενός καλλιτεχνικού δείπνου το οποίο συνδιοργάνωσαν η μη κερδοσκοπική γκαλερί State of Concept (έτος ίδρυσης 2013) και ο ανεξάρτητος χώρος 3 137 (έτος ίδρυσης 2012) το 2015 με σκοπό

GR

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

a social space where people come together and discuss.

Through a communal dinner I was introduced to the social space of Obrera Centro (2015-ongoing), the shared studio space of Marcos Castro and Mauro Giaconi. Along with La herrateca, a library of tools that can be used by anyone upon the donation of another tool, the open kitchen that occupies a central place in the room plays an important role in the life of the space through a collectively prepared meal that is hosted once per month. This brings to my mind another ceremonial dinner I attended and served a few years

την οικονομική στήριξη των δράσεων τους.

Η αναγκαιότητα για την εγκαθίδρυση ενός διαλόγου μεταξύ των μελών της καλλιτεχνικής κοινότητας σηματοδοτεί μια αλλαγή στην αντικειμενοκεντρική αντίληψη του εκθεσιακού χώρου, ο οποίος γίνεται σημείο συνάντησης για την παραγωγή θεωρητικού λόγου και την ανάπτυξη της συγγραφικής δραστηριότητας. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται πλέον και ο ανεξάρτητος χώρος Biquini Wax EPS, ένας από τους πρώτους και πιο ενεργούς εκθεσιακά χώρους της ίδιας περιόδου που ξεκίνησε στην πόλη Λεόν στην πολιτεία Γκουαναχουάτο το 2011 και μετοίκισε στην Πόλη του Μεξικού το 2013. Από το 2015 το ενδιαφέρον της ομάδας των 9-12 μελών του, που δεν ακολουθεί μια αυστηρή

CONTINUITY

back. *Kiss Me Like You 'll Never Kiss Me Again*, a performative work by Maro Michalakakos, was co-organised by the non-profit gallery State of Concept (2013-ongoing) and 3 137 (2012-ongoing), artist-run space, in 2015 as a benefit dinner that brought together members of the artistic community in support of their activities.

The necessity to establish a discourse with peers marks a move toward a less object-oriented exhibition space, towards a thinking and writing practice, a development that has been adopted by Biquini Wax EPS, a loose non-static collective

δομή, επικεντρώθηκε στην έρευνα και πιο συγκεκριμένα σε μια προσπάθεια διερεύνησης των σχέσεων συγγένειας και συνέχειας ανάμεσα στην αβάντ-γκαρντ τέχνη του 1960 και στις σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές μέσα από αναγνώσεις και τη συγγραφική δραστηριότητα των επιμέρους ομάδων εργασίας. Μια αντίστοιχη και ιδιαίτερα σημαντική προσπάθεια σύνδεσης με το παρελθόν και κατανόησης του ιδεολογικού πλαισίου που άφησαν πίσω τους τα κινήματα του 1960 και 1970 στην Ελλάδα αποτελεί το εγχείρημα του ανεξάρτητου καλλιτεχνικού χώρου 3 137 που παρουσιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2016 στην Αθήνα με τίτλο *After the explosion… you hear the light*, μια έκθεση σύγχρονης τέχνης και αρχειακού υλικού που πλαισιώθηκε από μια σειρά συναντήσεων και διαλέξεων.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

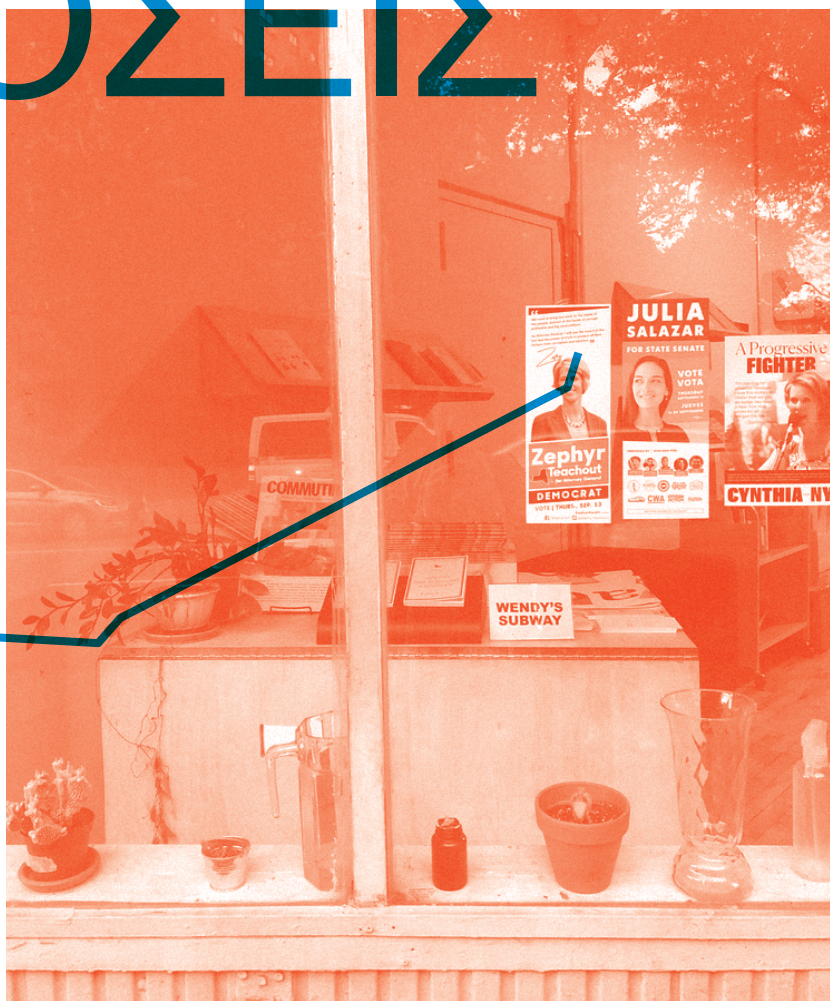

of 9-12 individuals and one of the very first artist-run spaces of the same period with a rigorous exhibition program that started from Leon, Guanajuato in 2011 and then moved to Mexico City in 2013. Since 2015, the group's main focus is the rediscovery of the genealogy of the 1960s and the continuity between the avant-garde and today's contemporary art practice through readings and writings devised by different study groups. A rather important effort to establish a link with the past and towards a better understanding of the ideological aftermath of the 1960s and

Η ομάδα του 3 137 και το ανεξάρτητο εκδοτικό πρότζεκτ Big black mountain the darkness never ever comes (έτος ίδρυσης 2013) είναι από τους πρώτους που προήγαγαν την ιδέα του καλλιτεχνικού βιβλίου στην Αθήνα μέσα από αυτόνομα εκδοτικά εγχειρήματα. Δύο νέα ανεξάρτητα εκδοτικά πρότζεκτ[6] που ξεκίνησαν από εικαστικούς έρχονται να συμπληρώσουν το τοπίο και να θέσουν τα θεμέλια για την ανάπτυξη της εκδοτικής δραστηριότητας, το Void, που ξεκίνησε το 2016 και επικεντρώνεται στη φωτογραφία, και το dolce που σχηματίστηκε το 2017. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και η ερευνητική πλατφόρμα hd.kepler (έτος ίδρυσης 2016), που χρησιμοποιεί διαφορετικές φόρμες, μέσα σε αυτές και τα όρια του βιβλίου, για την ανάπτυξη ιδεών γύρω από

⑥ Σε σχέση με την εκδοτική δραστηριότητα που παρατηρείται στις δύο χώρες είναι σημαντικό να αναλυθεί περαιτέρω η σημασία και δύναμη της γλώσσας στην κατασκευή της ταυτότητας καθώς και στην ανάπτυξη ενός κριτικού λόγου. Τα Ισπανικά κατέχουν μια δεσπόζουσα θέση, αφού είναι η δεύτερη γλώσσα του κόσμου σε επίπεδο πληθυσμού που ομιλείται ως μητρική, και αποτελούν τη βασική γλώσσα εργασίας για όλες τις εκδοτικές δραστηριότητες στο Μεξικό. Αντίθετα, τα Αγγλικά αποτελούν την πρώτη, αν όχι και τη μοναδική πολλές φορές γλώσσα εργασίας στην Ελλάδα, όπου οι καλλιτέχνες έρχονται αντιμέτωποι με μια σημαντική πρόκληση όσον αφορά στη διακίνηση του έργου τους.

PUBLI-SHING

1970s in contemporary artistic practices was presented in Athens by 3 137 in December 2016 through a series of meetings, artists talks and an exhibition of works and archival material under the title *After the explosion…you hear the light*.

The same group was one of the first, along with the independent publishing project Big black mountain the darkness never ever comes (2013-ongoing), to promote the idea of the artist book through autonomous publishing projects. Luckily for us two more independent publishing projects[6] by artists have led the

τη συνύπαρξη και ανταλλαγή μεταξύ καλλιτεχνικών και επιμελητικών πρακτικών. Τέλος, η παρούσα πλατφόρμα, με τίτλο EP Journal, η οποία πυροδότησε και καθιστά δυνατή την παρουσίαση του εν λόγω κειμένου, αποτελεί ένα από τα πιο πρόσφατα εγχειρήματα του Enterprise Projects (έτος ίδρυσης 2015) για την ανάπτυξη ενός κριτικού λόγου γύρω από τη σύγχρονη τέχνη μέσα από την ανάθεση κειμένων στα αγγλικά και τα ελληνικά τα οποία δημοσιεύονται σε ηλεκτρονική μορφή και είναι διαθέσιμα για εκτύπωση.

Μια άλλη σημαντική έννοια που εντοπίζεται στο πεδίο των ανεξάρτητων χώρων είναι αυτή της ταύτισης χώρου εργασίας και κατοικίας. Δουλεύοντας μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου χώρου οι ανεξάρτητοι χώροι στην Πόλη του Μεξικού ξεκίνησαν σε αρκετές

ΙΔΙΩΤΙΚΟ–

ΔΗΜΟΣΙΟ

ⓑ In regards to the publishing projects in these two cities, one needs to further consider the power of language in the formation of identity and the formulation of a critical discourse. As the second most-spoken native language Spanish holds a distinct position and is still the primary working language for publishing activities in Mexico. On the contrary, in Greece artists face an important challenge for the dissemination of their practices and thus most publishing projects use mainly, if not only, English as their working language.

foundations for the proliferation of artist books and publications in Athens, Void in 2016, with a particular focus on photography, and dolce in 2017. Towards the same direction, hd.kepler (2016-ongoing), a platform dedicated to art research, has adopted various formats including the space of the book to further develop its ideas around the share and exchange or artistic and curatorial practices. Last but least, the most recent publishing initiative that triggered and offered the platform for the presentation of this text, EP Journal, started in 2018 as another strand in the

περιπτώσεις στο εσωτερικό μιας κατοικίας, όπως για παράδειγμα ο εναλλακτικός χώρος Yautepec (2008-2017) του Brett W Schultz και της Daniela Elbahara, το OVO (2009-2011) της Tamara Ibarra στην κουζίνα του σπιτιού της και οι διάφοροι χώροι που κατοικήθηκαν από μέλη του Biquini Wax EPS ως χώροι εργασίας και κατοικίας ταυτόχρονα. Αντίστοιχα στην Αθήνα φαίνεται ότι οι ανεξάρτητες καλλιτεχνικές πρακτικές φιλοξενούνται σε ένα άλλου είδους σπίτι, το καλλιτεχνικό στούντιο. Οι ανεξάρτητοι χώροι όπως το 3 137, το A-DASH (έτος ίδρυσης 2017), το Enterprise Projects, το KEIV (έτος ίδρυσης 2017) και το NOTUS Studio (έτος ίδρυσης 2018), ανοίγουν τα εργαστήριά τους για να φιλοξενήσουν μια σειρά δράσεων δημόσιου χαρακτήρα, όπως εκθέσεις, ομιλίες, εκπαιδευτικά

PRIVATE–

PUBLIC

multi-fold projects of Enterprise Projects, to further support the development of a critical discourse on contemporary art through the commissioning of texts in both English and Greek that are presented online and are available for print.

Another prevalent idea within the concept of an independent art space is the notion of domesticity. Working in the intersection between the private and the public, independent spaces in Mexico City often started from the interior of a home, such as Yautepec (2008-2017) an alternative exhibition space by

εργαστήρια κ.α. Η υιοθέτηση μιας πρακτικής που συνδέεται και κάνει περισσότερο φανερή τη διαδικασία της καλλιτεχνικής παραγωγής και η οποία παρουσιάζεται οργανικά μέσα από ένα πρόγραμμα που ανταποκρίνεται στις ιδέες και τα ενδιαφέροντα των καλλιτεχνών, μαρτυρά θα έλεγε κανείς μια αυξανόμενη ανάγκη του έργου τέχνης να επιστρέψει στον τόπο καταγωγής του και να αποκτήσει πραγματική διάσταση, μια ιδιότητα που του αφαιρείται όταν εισέρχεται στο εκθεσιακό πλαίσιο που ορίζεται από τις μουσειακές δομές.

ΠΡΟΣ ΤΗ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΛΟΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Το θεσμικό πλαίσιο που χαρακτηρίζει τη σύγχρονη εικαστική σκηνή των δύο χωρών είναι σχετικά παρόμοιο. Μια σχετική αδιαφορία από την πλευρά των θεσμών, η ανεπαρκής

ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ

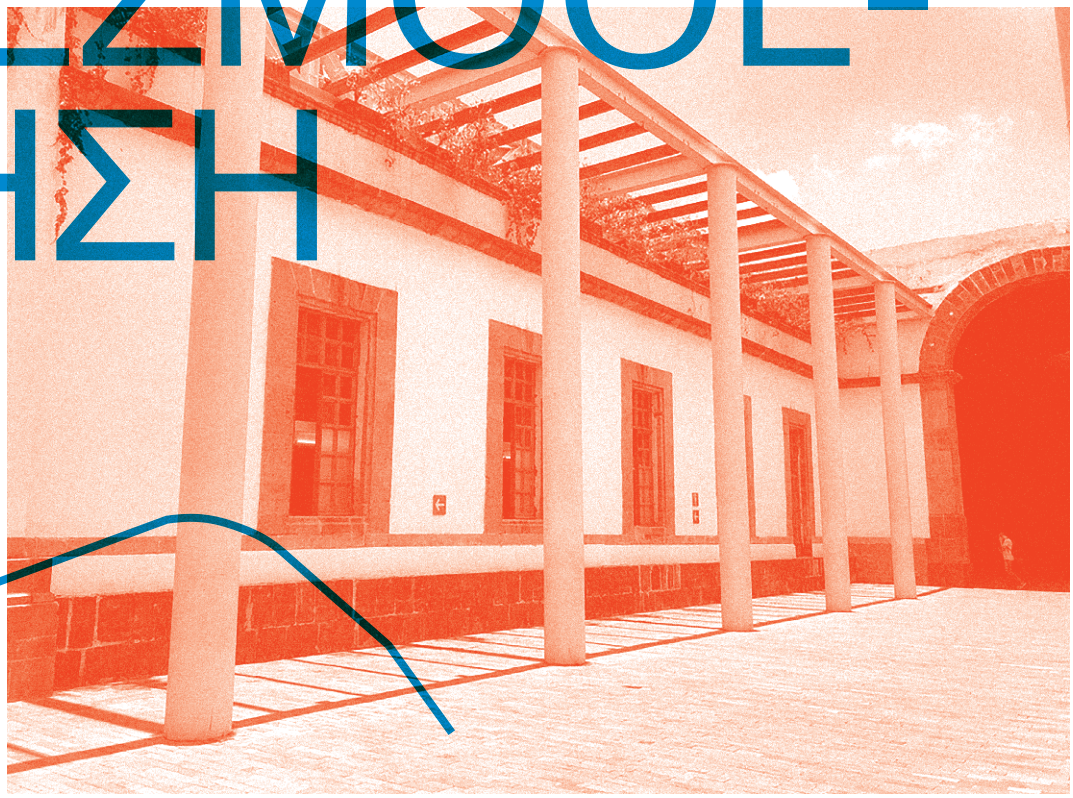

Brett W Schultz and Daniela Elbahara that started inside a house, Tamara Ibarra's OVO (2009-11) inside her kitchen and the various spaces inhabited by some of the members of Biquini Wax EPS as a living and working space. Similarly, in Athens independent artistic practices are often hosted in another kind of home, the artists' studios. A number of artist-run project spaces, among them, 3 137, A-DASH (2017-ongoing), Enterprise Projects (2015-ongoing), KEIV (2017-ongoing) and NOTUS Studio (2018-ongoing), open up their studio space of the artists to a number of different activities,

λειτουργία των δημόσιων οργανισμών, η απουσία ενός δημόσιου χρηματοδοτικού μηχανισμού και μιας δημόσιας πολιτιστικής στρατηγικής που να προβλέπει τη στήριξη της σύγχρονης καλλιτεχνικής παραγωγής και κατά συνέπεια η έλλειψη ενός εκθεσιακού πλαισίου που να προωθεί τους νέους καλλιτέχνες, δημιούργησαν μια ανάγκη για ύπαρξη χώρων που θα καθιστούν δυνατή την παρουσίαση έργων και προγραμμάτων σχετικών με τα ενδιαφέροντα και τις θεωρητικές αναζητήσεις των αντίστοιχων ομάδων. Μετά από δύο χρόνια αναμονής αφότου ολοκληρώθηκαν οι εργασίες στο νέο κτίριο του Φιξ το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) της Αθήνας άνοιξε επίσημα στο κοινό το 2016 με μια σειρά περιοδικών εκθέσεων και δημόσιων προγραμμάτων που φαίνεται να γεμίζουν το κενό που δημιουργείται από την απουσία

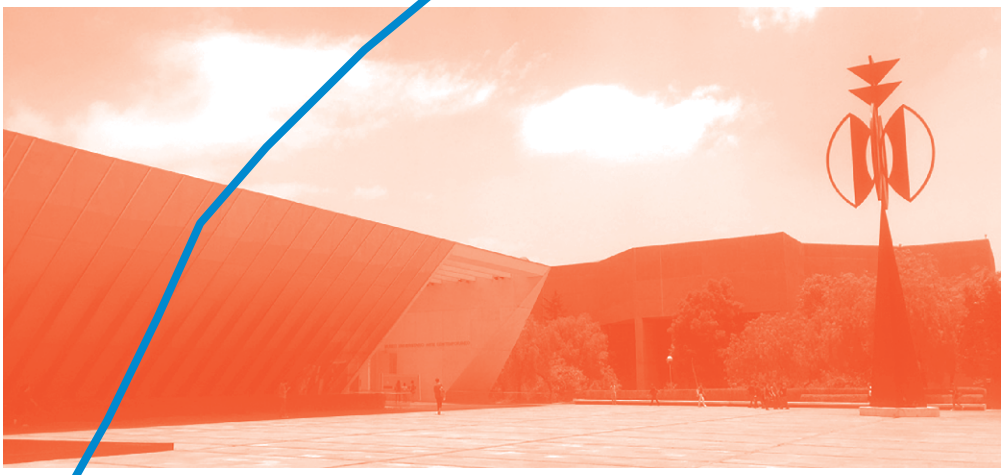

INSTITUTING

including exhibitions, artists talks and educational workshops. Tied to a more process-oriented practice and presented through an organic program that responds to the artists' ideas and interests there seems to be a growing need for the work to return to its place of origin and become real, a condition that is denied once it enters the exhibition framing of the institutional realm.

INSTITUTING OUR INTER-DEPENDENCE

Institutional neglect, the decomposition of government institutions, the lack of public funding and state support

της μόνιμης συλλογής του στο νέο του χώρο. Στην Πόλη του Μεξικού, το Museo Universitario Arte Contemporáneo (MUAC), που είναι το μεγαλύτερο δημόσιο μουσείο σύγχρονης τέχνης της χώρας και το οποίο συνδέεται με το Εθνικό Αυτόνομο Πανεπιστήμιο του Μεξικού, άνοιξε στο κοινό το 2008, σηματοδοτώντας μια σημαντική εξέλιξη για την περαιτέρω ανάπτυξη της έρευνας και εν γένει της γνώσης γύρω από τις σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές στο Μεξικό από το 1952 έως και σήμερα, την οποία προώθησε ένα χρόνο αργότερα μέσα από το "Campus Expandido" ένα δωρεάν ακαδημαϊκό πρόγραμμα θεωρίας και έρευνας με διεθνή χαρακτήρα. Την ίδια περίοδο μια ομάδα καλλιτεχνών[7] ξεκινά το SOMA, μια ανεξάρτητη, μη-πιστοποιημένη σχολή η οποία λειτουργεί ένα

⑦ Αξίζει να αναφερθεί ότι τα ιδρυτικά μέλη του SOMA σχετίζονται με τη δράση δυο πολύ σημαντικών ανεξάρτητων χώρων της προηγούμενης περιόδου, του La Panadería και του Temístocles 44.

ΑΛΛΗΛΟ-ΕΞΑΡΤΗΣΗ

toward contemporary art and the consequent lack of exhibition opportunities for younger artists presented an impetus for the creation of spaces that would work efficiently and for projects that seemed to be relevant. The institutional framework within which both scenes operate is quite similar. While the official inauguration of EMST – National Museum of Contemporary Art in its new building took place by the end of 2016, following a two-year period in limbo, its permanent collection remains to be hung. In Mexico City, Museo Universitario Arte Contemporáneo (MUAC),

διετές πρόγραμμα επαγγελματικής ανάπτυξης για καλλιτέχνες, ένα δημόσιο πρόγραμμα δωρεάν ομιλιών και παρουσιάσεων που είναι ανοιχτές στο κοινό καθώς και ένα θερινό σχολείο για διεθνείς καλλιτέχνες και επιμελητές.

Με μια σιωπηλή υπόσχεση πολιτιστικής αναγέννησης μια σειρά από ιδιωτικά ιδρύματα έκαναν σταδιακά την εμφάνισή τους συμπληρώνοντας το κενό που άφησαν πίσω τους οι κρατικοί θεσμοί. Το Διεθνές Συμπόσιο Θεωρίας Σύγχρονης Τέχνης (SIT_AC) είναι μια πρωτοβουλία του Patronato de Arte Contemporáneo A.C. (PAC), ενός μη-κερδοσκοπικού οργανισμού που ιδρύθηκε το 2000 από μια ομάδα ανεξάρτητων επαγγελματιών του χώρου της τέχνης, η συμβολή του οποίου θεωρείται καθοριστική στην

INTER-DEPEND-ENCE

the largest public museum of contemporary art that is connected to the National Autonomous University of Mexico, opened its doors in 2008, thus offering a point of reference for artistic scholarship and awareness towards contemporary artistic practices in Mexico from 1952 to the present. A year later, in 2009, it initiated “Campus Expandido”, an academic program for theory and research in contemporary art with invited international guests that was offered for free. Interestingly enough, the same year saw the opening of SOMA, an independent non-accredited art school initiated by

ανανέωση του κριτικού λόγου γύρω από τη σύγχρονη τέχνη στο Μεξικό. Παράλληλα μέσα από τα διάφορα χρηματοδοτικά του προγράμματα, που αφορούν στη λειτουργία των ανεξάρτητων χώρων, στις εκδόσεις, στην υλοποίηση εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων αλλά και στην οικονομική στήριξη για τη συμμετοχή καλλιτεχνών σε διεθνείς εκθέσεις, δημιουργεί ένα σημαντικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και προώθηση της καλλιτεχνικής παραγωγής στο Μεξικό. Λίγο αργότερα, το 2013, ανοίγει τις πόρτες του το Museo Jumex, ένας θεσμός αφιερωμένος στη σύγχρονη τέχνη από το ομώνυμο ίδρυμα το οποίο προσφέρει μεταξύ άλλων ακαδημαϊκές υποτροφίες και χορηγίες για τη στήριξη ανεξάρτητων πρωτοβουλιών. Την ίδια χρονιά ιδρύθηκε στην Αθήνα ο Οργανισμός

ΑΝΑΓΚΑΙΟ-ΤΗΤΑ

⑦ It's worth to note that its founders were somehow involved in two very important independent spaces of the previous decade, La Panadería and Temístocles 44.

a group of artists[7] that offers a two-year artistic development program, a public program of free lectures and presentations as well as an international summer program addressed to artists and curators.

● Amidst the obsolete official institutions a number of private foundations made an entry with an unspoken promise for cultural regeneration. The International Symposium on Contemporary Art Theory (SIT_AC) organized by Patronato de Arte Contemporáneo A.C. (PAC), a non-profit organization founded in

Πολιτισμού και Ανάπτυξης ΝΕΟΝ με στόχο την ανάδειξη της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας μέσα από αναθέσεις έργων τέχνης στο δημόσιο χώρο και εκθέσεων σύγχρονης τέχνης που είναι δωρεάν και ανοιχτές προς όλους, με μια σειρά χορηγιών που στόχο έχουν τη στήριξη της καλλιτεχνικής παραγωγής και της επιμελητικής πρακτικής καθώς και μέσα από ένα διεθνές πρόγραμμα ανταλλαγής για νέους επιμελητές. Το αθηναϊκό τοπίο συμπληρώνουν η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση που εγκαινιάστηκε το 2010 και το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος που άνοιξε επίσημα το 2017. Μια καθόλα σημαντική προσθήκη αποτελεί και η ARTWORKS, το Πρόγραμμα Υποστήριξης Καλλιτεχνών ΙΣΝ που υλοποιήθηκε για πρώτη φορά το

URGENCY

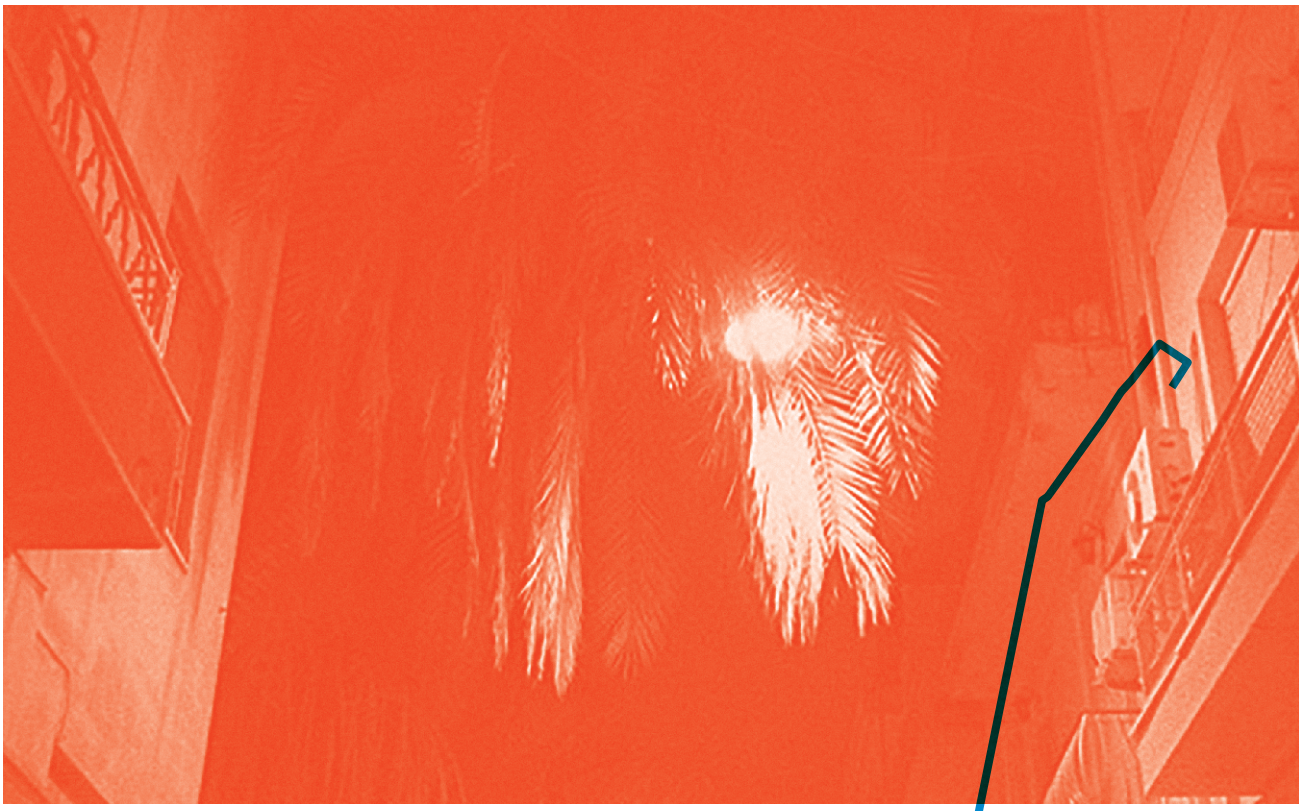

2000 by an independent group of art professionals, is considered to have contributed a lot to the renewal of critical discourse in Mexico along with the support offered to art projects -independent art spaces, publications, educational programs and exhibitions and PAC's International Program which aids the participation of Mexican artists in international exhibitions. In 2013, Mexico City welcomed the opening of Museo Jumex, an institution devoted to contemporary art established by the homonymous foundation that, among others, offers academic scholarships and grants for

2018 και στόχο έχει την οικονομική στήριξη νέων καλλιτεχνών μέσα από την απονομή χρηματικών βραβείων αλλά και την περαιτέρω επαγγελματική τους εξέλιξη μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα όπως σεμινάρια, εργαστήρια και συναντήσεις με άλλα μέλη της καλλιτεχνικής κοινότητας.

Όσον αφορά στην αγορά της τέχνης το 2014 η Πόλη του Μεξικού υποδέχτηκε το Material Art Fair. Υιοθετώντας ένα μοντέλο παρουσίασης που προσιδιάζει περισσότερο σε μια έκθεση σύγχρονης τέχνης παρά σε μια φουάρ και μέσα από ένα πλούσιο δημόσιο πρόγραμμα, η νέα αυτή ανεξάρτητη πρωτοβουλία είχε ως στόχο τη δημιουργία ενός ασφαλούς και οικονομικά προσιτού χώρου αφιερωμένου στις νέες ανερχόμενες γκαλερί, στους

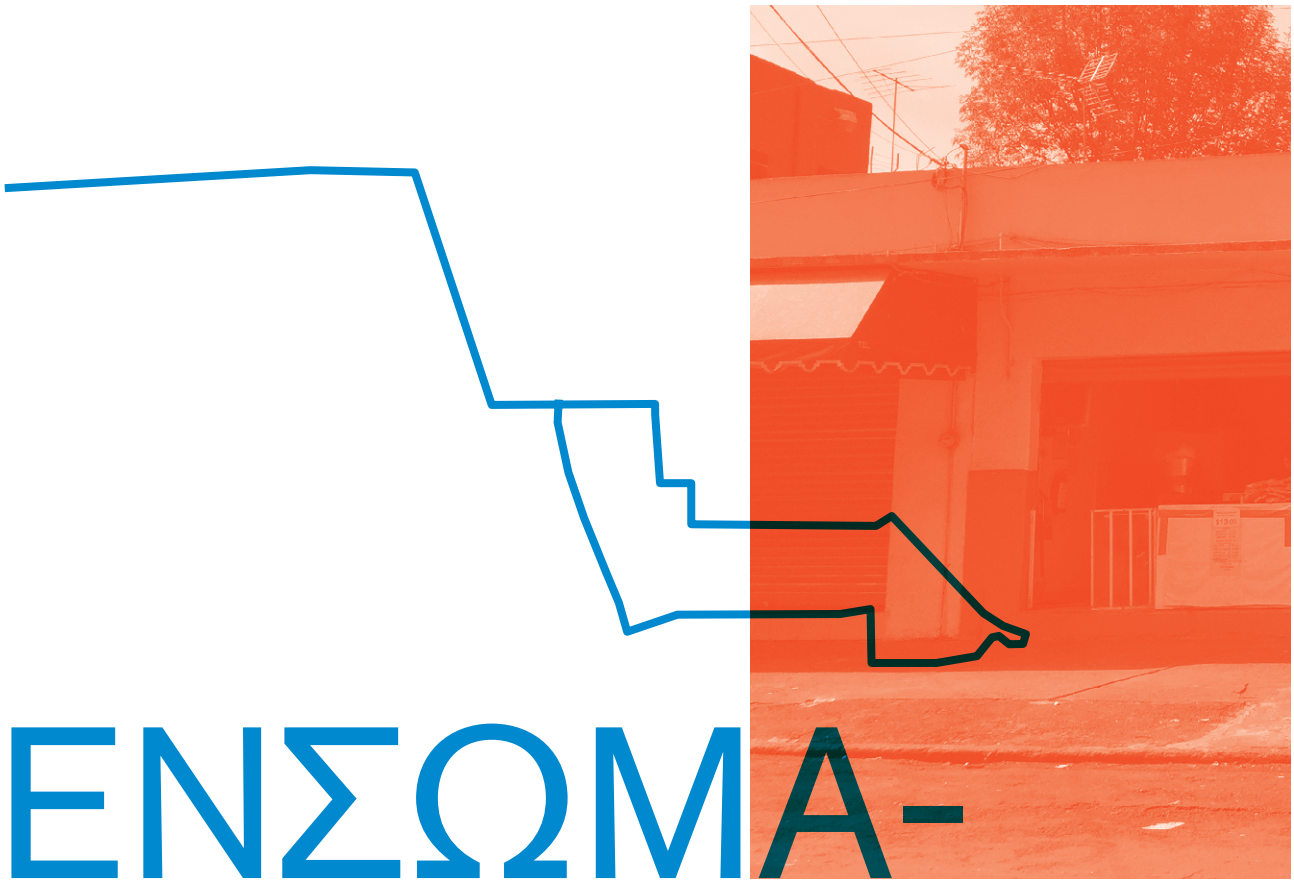

ΕΝΣΩΜΑ-ΤΩΣΗ

the support of projects and independent initiatives. Founded the same year in Athens, NEON organization holds a yearly program of public art commissions and contemporary art exhibitions that are free and open to the public, while it aims to further support artistic production and curatorial thinking through its grant-giving scheme and an international exchange program addressed to young curators. This was preceded by the opening of the Onassis Cultural Center in 2010 and the Stavros Niarchos Foundation Cultural Center that was officially inaugurated in 2017. Finally, ARTWORKS, the SNF

ανεξάρτητους χώρους και στην παρουσίαση νέων καλλιτεχνών και ανεξάρτητων καλλιτεχνικών και επιμελητικών πρότζεκτ. Με αυτόν τον τρόπο λειτούργησε καταλυτικά στην αναβίωση και ανάπτυξη της εικαστικής σκηνής. Παράλληλα, η ένταξη των ανεξάρτητων χώρων στο πρόγραμμα του Material Art Fair έχει αξιοσημείωτη σημασία καθώς η ανεξάρτητη δραστηριότητα αναγνωρίζεται για πρώτη φορά ως επαγγελματική πρακτική. Αντίστοιχα, ο επαναπροσδιορισμός της ταυτότητας του μακρόχρονου θεσμού της Art Athina το 2018 υπό μια νέα καλλιτεχνική διεύθυνση και η προώθηση ενός διαλόγου με νέες ανερχόμενες γκαλερί του εξωτερικού αλλά και με ανεξάρτητους χώρους της Αθήνας τείνει προς μια παρόμοια κατεύθυνση.

INCLUSION

Artist Fellowship Program, which was first awarded in 2018, fills in an important gap in artistic production by providing financial support in the form of a lumpsum for young artists while also offering opportunities for career development through a mentoring and peer-to-peer learning program.

In terms of the art market an important addition was made with the first edition of Material Art Fair in Mexico City in 2014. By adopting a salon style exhibition format with a robust public program, the new independent art fair dedicated itself to emerging galleries

Η ανάγκη των ανεξάρτητων χώρων να διευρύνουν τη δράση τους εξελίσσεται παράλληλα με την ανάπτυξη ενός υποστηρικτικού πλαισίου. Οι θεσμικοί φορείς καλούν τους ανεξάρτητους χώρους να συμμετέχουν και να συμπληρώνουν το πρόγραμμά τους. Η σταδιακή καθιέρωση των ανεξάρτητων χώρων και η επαγγελματική προσέγγιση που τους χαρακτηρίζει θα μπορούσε ίσως να ιδωθεί ως ένα εσωτερικό και ένα εξωτερικό αντανακλαστικό ενός ευρύτερου «εκθεσιακού συμπλέγματος[8]». Από τη μια πλευρά και ως ένα βαθμό η εξέλιξη αυτή σχετίζεται με την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη και πορεία των ατόμων που απαρτίζουν τους χώρους, ενώ από την άλλη παρουσιάζεται ως σύμπτωμα μιας αυξανόμενης θεσμοποίησης.

⑧ Με τον όρο «εκθεσιακό σύμπλεγμα» ο Tony Bennett στο ομότιτλο κείμενό του αναφέρεται στους μηχανισμούς με τους οποίους το θεσμικό πλαίσιο καθορίζει τον τρόπο διακίνησης και παρουσίασης της τέχνης. Εδώ χρησιμοποιείται με μια ψυχαναλυτική χροιά για να περιγράψει τη σχέση των ανεξάρτητων καλλιτεχνικών πρακτικών και του πλαισίου μέσα από το οποίο αναδύονται και στο οποίο εξελίσσονται, ως ένα αντανακλαστικό που απαντά σε μια εσωτερικευμένη και εξωτερικά προκαθορισμένη διαμάχη που χαρακτηρίζει τη λειτουργία τους.

POH

and project spaces run by artists or curators. With its main aim being to create a safe and affordable space for exhibiting younger artists it played a pivotal role in the renewal and growth of the art scene. At the same time, the inclusion of independent projects in the program of Material Art Fair signals an important moment as the first time that independent artistic activity was recognized as a professional practice. The rebranding of the long-standing Art Athina in 2018 and the establishing of new dialogues with younger international galleries and local independent art spaces points to a similar direction.

Η έννοια του εφήμερου και του ριψοκίνδυνου που συνδέονται άρρηκτα με την ύπαρξη και τη δράση του ανεξάρτητου χώρου διακυβεύονται στο βωμό της αναγκαίας και πολυπόθητης βιωσιμότητας. Αρκετοί χώροι και πρότζεκτ αρχίζουν και υιοθετούν μια νομική μορφή που θα τους εξασφαλίσει τη δυνατότητα απεύθυνσης στους διάφορους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Στο βαθμό που αυτή η απόφαση προκύπτει ως μια συνειδητή δομική αλλαγή και λαμβάνει υπόψη τις αντίστοιχες προσδοκίες και υποχρεώσεις που επιφέρει και στο πλαίσιο που γίνεται αντιληπτή και από την πλευρά των οργανισμών, τότε σηματοδοτεί την ανάγκη και ορίζει μια μεταστροφή προς «τη θεσμοθέτηση μιας αλληλο-εξάρτησης». Για παράδειγμα, το 2013 η κοοπερατίβα Cráter

FLOW

⑧ The term coined by Tony Bennett in his seminal text refers to the mechanisms through which the institutional frameworks exercise their power in the way art is circulated and exhibited. It is used here with a psychoanalytic sense to describe the relationship between independent art practices and the context within which they emerge and develop, as an internal as well as an externally determined esoteric conflict that characterizes their operation.

EN

While the system of support evolves, so does the impetus for independent spaces to grow. One can observe the gradual consolidation and professionalization of independent art spaces as an internal and external reflex of a wider "exhibitionary complex[8]". On the one hand and to a certain level this is connected to the personal and professional growth of the individuals that constitute these spaces. On the other hand, this is a symptom of a growing institutionalization. Institutions are now extending their invitations to independent art spaces

Invertido έγινε μέλος του Arts Collaboratory, ενός χρηματοδοτικού σχήματος που ξεκίνησε στην Ολλανδία το 2007 το οποίο στηρίζει τη δημιουργία ενός διατοπικού δικτύου με 25 οργανισμούς από την Ασία, τη Μέση Ανατολή, την Αφρική και τη Λατινική Αμερική οι οποίοι εργάζονται γύρω από ζητήματα που αφορούν σε νέες μορφές συλλογικής οργάνωσης και διακυβέρνησης. Εντός του «χώρου των ροών»[9] που καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο συστήνεται η γνώση και ασκείται η εξουσία της στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, η αναζήτηση της αυτονομίας αναπτύσσεται μέσα από την κοινή εμπειρία διαφορετικών τοπικοτήτων σε νέα πεδία συνύπαρξης ως μια ανάγκη για τη δημιουργία μιας νέας παγκόσμιας ταυτότητας. Μέσα σε αυτούς τους επιπλέον χώρους, τους φαινομενικά

⑨ Στην εποχή της πληροφορίας οι κοινωνίες είναι δομημένες στη βάση της λογικής του δικτύου. Σύμφωνα με τον Καστέλς, «το κοινό χωροταξικό χαρακτηριστικό των νέων οργανωτικών μοντέλων παραγωγής και διαχείρισης είναι η λειτουργία τους εντός του χώρου των ροών έναντι ενός χώρου των τόπων. Η κάθε λειτουργία ή το κάθε επιμέρους στοιχείο εξακολουθεί να εξαρτάται και να συνδέεται με ένα συγκεκριμένο κοινωνικό/χωρικό περιβάλλον. Παρολαυτά η χωρική λογική του όλου συστήματος είναι βασισμένη σε έναν χώρο των ροών που υπερβαίνει τις τοπικότητες και συνακόλουθα τις τοπικές και εθνικές ταυτότητες.»

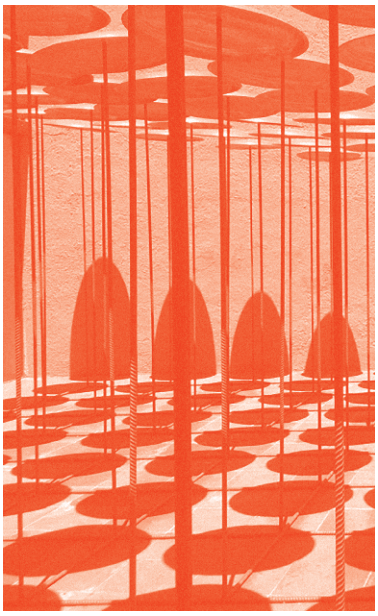

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ

to fill in their programming. The ephemerality that characterizes the independent space and guarantees a certain kind of risk-taking attribute to its activities gets saturated in the struggle for sustainability. A number of artist-run and project spaces come to adopt a non-profit legal status in order to be eligible to enter the realm of the funding mechanism. As long as this comes about as a response to a conscious change of structure that takes into careful consideration the expectations that come along with that change, and as far as this is perceived as such by both sides, it

ασύνδετους, οι συγκινησιακοί δεσμοί που επιτυγχάνονται μέσω της κοινωνικής πρακτικής ας ελπίσουμε ότι θα επιτρέψουν την ανάδυση ενός νέου πολιτισμικού φαντασιακού.

Παρά τις διαφορές που προκύπτουν από το γεωγραφικό πλαίσιο αλλά και από το μέγεθος των δύο χωρών, και οι δύο ανεξάρτητες καλλιτεχνικές σκηνές χαρακτηρίζονται από μια έντονη δραστηριότητα η οποία συγκεντρώνεται κατά κύριο λόγο στις δύο πρωτεύουσες. Και στις δύο πόλεις, παρατηρείται μια πολλαπλότητα και μια διαφοροποίηση στους ανεξάρτητους χώρους ο καθένας εκ των οποίων διατηρεί και αναπτύσσει το δικό του πρόγραμμα. Αυτό που μοιράζονται οι χώροι δεν είναι τα μορφολογικά τους χαρακτηριστικά ή τα μεθοδολογικά τους εργαλεία αλλά πολύ

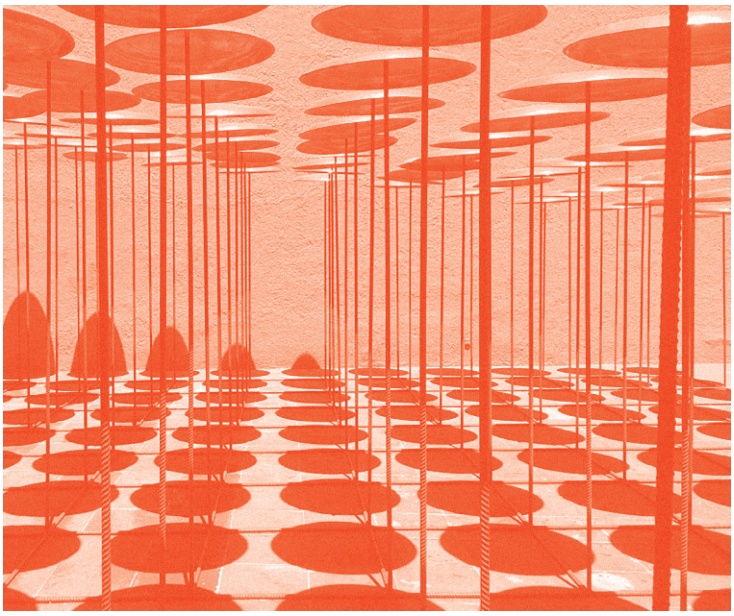

COLLECTIVE

⑨ In the information age, societies are structured upon the logic of the network and the flow of information. According to Castells, “the common spatial feature of the new organizational forms of production and management is their reliance upon a space of flows that substitutes for a space of places. Each function or each unit continues to be spatially dependent and linked to a specific socio-spatial environment. But the overall spatial logic of the system is dependent upon a space of flows that transcends localities and therefore local and national societies.”

signifies the need and marks the move towards what I would call “an instituting of our inter-dependence”. An interesting example is the Arts Collaboratory which was joined by Cooperativa Cráter Invertido in 2013. Established in the Netherlands in 2007, Arts Collaboratory is a funding program and a translocal network of 25 organizations from Asia, the Middle East, Africa, and Latin America that work together to question and foreground new ways of collective governance. Within the “space of flows”[9] that regulates the constitution and power of knowledge in a globalized

περισσότερο μια αίσθηση αβεβαιότητας την οποία εκφράζουν με διαφορετικούς τρόπους. Η Αθήνα είναι η Αθήνα και η Πόλη του Μεξικού είναι η Πόλη του Μεξικού. Αυτή η ταυτολογία είναι απαραίτητη για να συνειδητοποιήσει κανείς ότι οποιοσδήποτε άλλος χαρακτηρισμός το μόνο που κάνει είναι να προωθεί και να διαιωνίζει «ένα πρόβλημα επαρχιωτισμού[10]» το οποίο ενισχύει τον κυρίαρχο ρόλο που ασκεί το μητροπολιτικό κέντρο στις διάφορες περιφέρειες, ενώ παράλληλα αδυνατεί να περιγράψει το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οι σκηνές αυτές αναδύονται και λειτουργούν και από το οποίο αναγκαστικά και

⑩ «Το πρόβλημα του επαρχιωτισμού», όπως μεταφράζω εδώ ελεύθερα, είναι ένας όρος που χρησιμοποιήθηκε από τον Terry Smith στο ομώνυμο άρθρο που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Artforum το 1974, για να περιγράψει την αναπόφευκτη και διαρκή αυτο-παγίδευση στην οποία βρίσκουν τους εαυτούς τους οι περισσότεροι καλλιτέχνες αλλά και οι καλλιτεχνικές σκηνές καθώς αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους στη βάση μιας ασυμφιλίωτης έντασης, ανάμεσα στην τοπικότητά τους και στην οικειοποίηση εξωτερικά προκαθορισμένων διεθνών καλλιτεχνικών κριτηρίων. Η αδυναμία τους να συνειδητοποιήσουν ότι αυτή η προβολή του μητροπολιτικού κέντρου αποτελεί μια κατασκευασμένη πραγματικότητα οδηγεί σε μια πολιτισμική αποστασιοποίηση που απορρίπτει και αγνοεί τις αναγκαίες διαφορές πάνω στις οποίες αναπτύσσεται η καλλιτεχνική σκέψη και δράση.

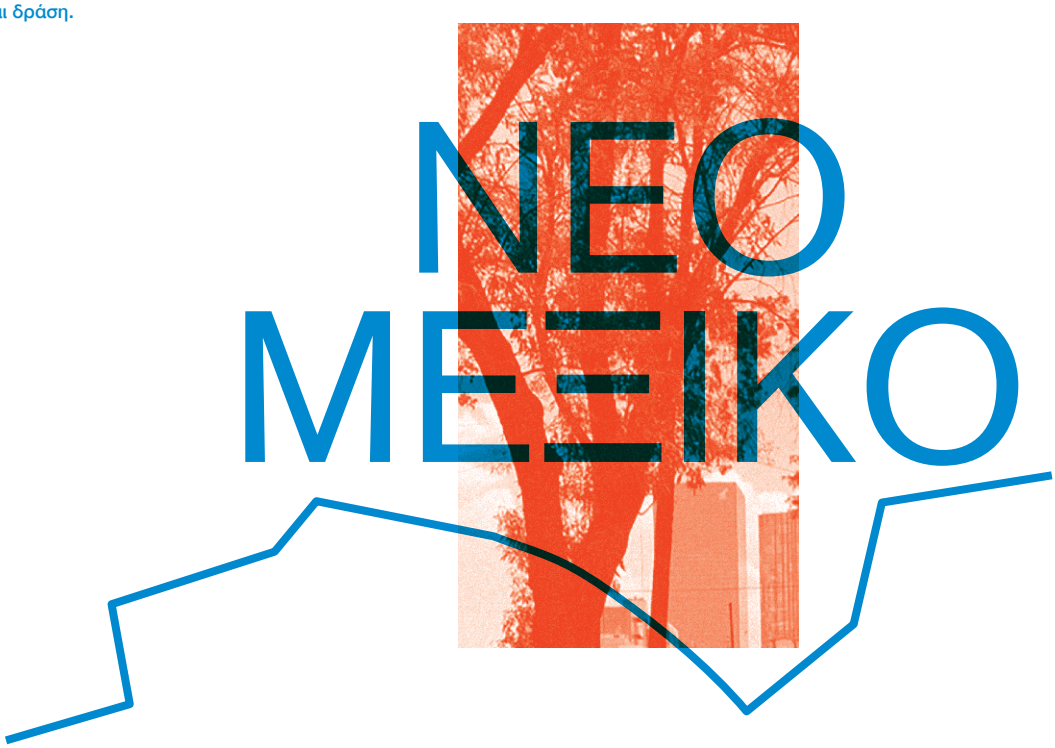

world, the quest for autonomy evolves through the shared experience of different localities within new sites of coexistence as a quest for a global identity. Within those extra spaces of disjuncture, the affective links of social practice will hopefully allow for a new cultural imaginary to emerge.

Despite their difference in size and their geographical location, both artistic scenes are centralized with the majority of the artistic activity taking place in the two capitals. In both cities, one can observe a multiplicity and a diversity of independent spaces and projects each of which retains its own programming. More than stylistic or methodological affinities what these spaces have to share is a sense of uncertainty and they do so in different ways. Athens is Athens. And Mexico City is Mexico City. This tautology is necessary to understand that any other form of

διαρκώς επανακαθορίζονται. Η αίσθηση του εγκλωβισμού και της απομόνωσης οδηγεί τους ανθρώπους να αναζητήσουν νέα νοήματα μέσα σε πλαίσια που εγκαθιδρύουν σχέσεις οικειότητας. Ο χώρος μετατρέπεται σε έναν τόπο μέσα από τις σχεσιακές εμπειρίες των διαφορετικών μερών του συντελώντας έτσι στην ανάπτυξη μιας νέας υποκειμενικότητας που βασίζεται στο πολλαπλό. Ένας χώρος που παραμένει πάντα εν τω γίγνεσθαι. Η Πόλη του Μεξικού θα είναι πάντα η νέα Πόλη του Μεξικού και η Αθήνα μια νέα Αθήνα.

– Το κείμενο αυτό γράφτηκε τον Ιανουάριο 2019.

①⓪ "The provincialism problem", a term coined by Terry Smith in an article with the same title first published in Artforum in 1974, describes the fatality of an ongoing self-entrapment that most artists and scenes find themselves in while working amidst two irreconcilable tensions, between their locality and the assimilation of externally determined international art criteria. The impotence to realise that this projection of the metropolitan center is perceived as a construction of reality will only further preserve a cultural distancing that cannot but dismiss the essential differences of a context-dependent activity such as art.

characterization cannot but only promote and perpetuate "the provincialism problem[10]" that reinforces the predominant role of a metropolitan center over its variant peripheries while it fails to represent the sociopolitical context from which these scenes emerge and operate and by which they are necessarily and constantly redefined. Confined within spaces they cannot get out of, individuals seek for a meaning through acts of togetherness. It is through the lived experience of its constituent parts that relational forms of subjectivity emerge finally turning the physical space into a place. A space that never is, but always becomes. Mexico City will always be the new Mexico City. And Athens will always be the new Athens.

– This text was written in January 2019.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

Ευχαριστώ θερμά τους Daniel Aguilar Rubalcava, Andres Arredondo, Derzu Campos, Marcos Castro, Paloma Contreras Lomas, Francisco Cordero, Victor Costales and Julia Rometti, Carla Herrera-Prats and Anthony Graves (Camel Collective), Agustina Ferreyra, Amanda de la Garza, Mauro Giaconi, Yollotl Gomez Alvarado, Leticia Guittierez, Tamara Ibarra, Gabriela Lopez, Mauricio Marcín, Theo Michael,

THANK YOU

This piece would not be realized without the insightful contributions of a number of people that offered their time before, during and after my trip. I would thus like to express my heartfelt thanks to Daniel Aguilar Rubalcava, Andres Arredondo, Derzu Campos, Marcos Castro, Paloma Contreras Lomas, Francisco Cordero, Victor Costales and Julia Rometti, Carla Herrera-Prats and Anthony Graves (Camel

39 Jazael Olguin Zapata, Natalia de la Rosa, Ana Maria Sánchez, Brett William Schultz, Chris Sharp, Polina Stroganova, Rachel Valinsky και Leticia Vilalta για το χρόνο τους και τις πολύτιμες σκέψεις που μοιράστηκαν μαζί μου πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το ταξίδι μου στην Πόλη του Μεξικού. Τέλος, είμαι ευγνώμων στον Pablo Helguera για την καθοδήγησή του μέσα στον «λαβύρινθο της μοναξιάς».

Collective), Agustina Ferreyra, Amanda de la Garza, Mauro Giaconi, Yollotl Gomez Alvarado, Leticia Guittierez, Tamara Ibarra, Gabriela Lopez, Mauricio Marcín, Theo Michael, Jazael Olguin Zapata, Natalia de la Rosa, Ana Maria Sánchez, Brett William Schultz, Chris Sharp, Polina Stroganova, Rachel Valinsky, and Leticia Vilalta. Last but not least, I owe my gratitude to Pablo Helguera for introducing me to "the labyrinth of solitude".

EN

ΒΙΒΛΙΑ κ.α.

— Aeromoto & Wendy's Subway, *A+WS: A propósito de nada/Apropos of nothing* (Πόλη του Μεξικού: Aeromoto & Wendy's Subway, 2017).
— Zygmunt Bauman, *Liquid Times: Living in an Age of Uncertainty* (Κέιμπριτζ: Polity, 2008).
— Tony Bennett, 'Έκθεση, αλήθεια, εξουσία: αναθεωρώντας το «εκθεσιακό σύμπλεγμα»,' στο *documenta 14 Reader*, επιμ. Quinn Latimer και Adam Szymczyk (Μόναχο: Prestel Verlag, 2017), σελ. 339-352.
— Tony Bennett, «Το εκθεσιακό σύμπλεγμα», στο *documenta 14 Reader*, επιμ. Quinn Latimer και Adam Szymczyk (Μόναχο: Prestel Verlag, 2017), σελ. 353-400.
— Claire Bishop, «The Social Turn: Collaboration and Its

KEEP READING

— Aeromoto & Wendy's Subway, *A+WS: A propósito de nada/Apropos of nothing* (Mexico City: Aeromoto & Wendy's Subway, 2017).
— Zygmunt Bauman, *Liquid Times: Living in an Age of Uncertainty* (Cambridge: Polity, 2008).
— Tony Bennett, 'Exhibition, Truth, Power: Reconsidering "The Exhibitionary Complex",' in *The documenta 14 Reader*, ed. Quinn Latimer and Adam Szymczyk (Munich: Prestel Verlag, 2017), pp. 339-352.
— Tony Bennett, "The Exhibitionary Complex", in *The documenta 14 Reader*, ed. Quinn Latimer and Adam Szymczyk

Discontents», στο *Artforum* (Φεβρουάριος, 2006), σελ. 178-183.
— Daniel Buren, «The Function of the Studio», μτφρ. Thomas Repensek, στο *October*, Vol. 10 (Φθινόπωρο, 1979), σελ. 51-58; αναδημοσίευση στο *Whitechapel: Documents of Contemporary Art: The Studio*, επιμ. Jens Hoffmann (Κέιμπριτζ: The MIT Press, 2012), σελ. 83-9.
— Manuel Castells, "Social Movements and the Informational City," στο *Hitotsubashi journal of social studies*, 21(1989), σελ. 197-206.
— Cooperativa Cráter Invertido, *City-Is/Ciudad-Es/La Ville-Est* (Πόλη του Μεξικού: Cooperativa Cráter Invertido, 2016.)
— Cooperativa Cráter Invertido, *Herramientas communes/ Common Tools* (Mexico City: Cooperativa Cráter Invertido, 2016).
— Olivier Debroise και Cuauhtemoc Medina, *The Age of*

(Munich: Prestel Verlag, 2017), pp. 353-400.
— Claire Bishop, "The Social Turn: Collaboration and Its Discontents," in Artforum (February, 2006), pp. 178-183.
— Daniel Buren, "The Function of the Studio," trans. Thomas Repensek, in *October*, Vol. 10 (Autumn, 1979), pp. 51-58; reprinted in *Whitechapel: Documents of Contemporary Art: The Studio*, ed. Jens Hoffmann (Cambridge: The MIT Press, 2012), pp. 83-9.
— Manuel Castells, "Social Movements and the Informational City," in *Hitotsubashi journal of social studies*, 21(1989), pp. 197-206.
— Cooperativa Cráter Invertido, *City-Is/Ciudad-Es/La Ville-Est* (Mexico City: Cooperativa Cráter Invertido, 2016.)
— Cooperativa Cráter Invertido, *Herramientas communes/*

Discrepancies: Art and Visual Culture in Mexico 1968-1997 (Πόλη του Μεξικού: Turner Publicaciones, 2014).
— Alex Dorfsman και Yoshua Okon, *La Panadería: 1994-2002* (Πόλη του Μεξικού: Turner Publicaciones, 2004).
— Sol Henaro, «Cooperativa Cráter Invertido: A Binding Latency», στο *Afterall: A Journal of Art, Context and Enquiry*, αρ. 41 (Άνοιξη/Καλοκαίρι 2016), σελ. 110-117.
— Maria Lind, «The Collaborative Turn», στο *Taking The Matter Into Common Hands: On Contemporary Art and Collaborative Practices*, επιμ. Johanna Billing, Maria Lind και Lars Nilsson (Λονδίνο: Black Dog Publishing, 2007), σελ. 15-31.
— Tamara Ibarra, “Laying Plans for Independence. The New

Common Tools (Mexico City: Cooperativa Cráter Invertido, 2016).
— Olivier Debroise and Cuauhtemoc Medina, *The Age of Discrepancies: Art and Visual Culture in Mexico 1968-1997* (Mexico City: Turner Publicaciones, 2014).
— Alex Dorfsman and Yoshua Okon, *La Panadería: 1994-2002* (Mexico City: Turner Publicaciones, 2004).
— Sol Henaro, “Cooperativa Cráter Invertido: A Binding Latency,” in *Afterall: A Journal of Art, Context and Enquiry*, no. 41 (Spring/Summer 2016), pp. 110-117.
— Maria Lind, “The Collaborative Turn,” in *Taking The Matter Into Common Hands: On Contemporary Art and Collaborative Practices*, ed. Johanna Billing, Maria Lind and Lars Nilsson (London: Black Dog Publishing, 2007), pp. 15-31.

Art Scene in Mexico City", *Coleccioncisneros.org*, 20 Σεπτεμβρίου, 2016, www.coleccioncisneros.org/editorial/statements/laying-plans-independence-new-art-scene-mexico-city (πρόσβαση στις 30 Ιανουαρίου 2019).
— Οκτάβιο Παζ, *The Labyrinth of Solitude and Other Writings* (Νέα Υόρκη: Grove Press, 1994).
— Terry Smith, «Shifting the Exhibitionary Complex», στο *Thinking Contemporary Curating, Perspectives in Curating* (Νέα Υόρκη: Independent Curators International, 2012), σελ. 57-99.
— Terry Smith, «The Provincialism Problem», στο *Artforum*, Vol. XIII, αρ. 1 (Σεπτέμβριος 1974), σελ. 54-9; αναδημοσίευση στο *Malasartes*, αρ.1 (Οκτώβριος-Νοέμβριος, 1975).

EN

— Tamara Ibarra, "Laying Plans for Independence. The New Art Scene in Mexico City", *Coleccioncisneros.org*, September 20, 2016, www.coleccioncisneros.org/editorial/statements/laying-plans-independence-new-art-scene-mexico-city (accessed January 30, 2019).
— Octavio Paz, *The Labyrinth of Solitude and Other Writings* (New York: Grove Press, 1994).
— Terry Smith, "Shifting the Exhibitionary Complex," in *Thinking Contemporary Curating, Perspectives in Curating* (New York: Independent Curators International, 2012), pp. 57-99.
— Terry Smith, "The Provincialism Problem." *Artforum*, Vol. XIII, no. 1 (September 1974), pp. 54-9; reprinted in *Malasartes*, no.1 (October-November, 1975).

● ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΜΙΧΑ

Η Μυρτώ Κατσιμίχα (1991, Αθήνα) είναι επιμελήτρια που ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου (Αθήνα, 2012) και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Επιμέλειας Σύγχρονης Τέχνης του London Metropolitan University και της Whitechapel Gallery (Λονδίνο, 2014). Την περίοδο 2017-18 συμμετείχε στο πρόγραμμα 12-μηνης πρακτικής άσκησης στο Τμήμα Δημόσιων Προγραμμάτων του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης. Στο πλαίσιο της πρακτικής της διοργάνωσε και συντόνισε το πρόγραμμα με τίτλο «Από την Πόλη του Μεξικού στη Νέα Υόρκη: Μια συζήτηση με την Tamara Ibarra και την Rachel Valinsky» για τις συνεργατικές πρακτικές και τη σύνδεση των ανεξάρτητων καλλιτεχνικών χώρων και των οργανισμών

● MYRTO KATSIMICHA

Myrto Katsimicha (b. 1991, Athens) is a curator based in Athens, Greece. She holds a BA in Media, Communication and Culture from Panteion University of Social and Political Sciences, Athens (2012) and a MA in Curating the Contemporary from London Metropolitan University and the Whitechapel Gallery, London (2014). In 2017-18, she was the 12-month intern in the Adult & Academic Programs, Education Department at the Museum of Modern Art in New York. Within the framework of her internship she organized and moderated the public program “From Mexico City to New York: A conversation with Tamara Ibarra and Rachel Valinsky” on collaborative practices and the links between independent art practices and contemporary art institutions

σύγχρονης τέχνης (MoMA, 5 Σεπτεμβρίου 2018). Επιμέλειες: *If I cannot bend, I will move*, Snehta Residency, Athens (2019); *Going Where We Come From*, ένας εικαστικός περίπατος στην Κυψέλη σε σύλληψη της Maëlle Gross και συνεπιμέλεια της Olivia Fahmy (Αθήνα, 2017); *Things are left to become concrete*, Snehta Residency (Αθήνα, 2016); *Of other places*, σειρά προβολών, State of Concept (Αθήνα, 2015) και *EXOTICA and 4 other cases of the self*, σε συνεπιμέλεια των Fanny Nina Borel και Elisabetta Rabajoli, me Collectors room (Βερολίνο, 2014). Είναι μέλος του Deliverart, ενός συλλογικού πρότζεκτ που επιθυμεί να επαναδιαπραγματευτεί τις συνθήκες θέασης αλλά και τα δίκτυα διανομής ενός έργου τέχνης μέσα από μια κινητή εμπειρία στο κέντρο της Αθήνας. Το φθινώπορο του 2019 συμμετέχει στο πρόγραμμα Critical Practices του Onassis AiR 2019/20.

(MoMA, September 5, 2018). Curated projects: *If I cannot bend, I will move*, Snehta Residency, Athens (2019); *Going Where We Come From*, a performative walk in the neighbourhood of Kypseli conceived by artist Maëlle Gross and co-curated with Olivia Fahmy, Athens (2017); *Things are left to become concrete*, Snehta Residency, Athens (2016); *Of other places*, film screenings, State of Concept, Athens (2015) and *EXOTICA and 4 other cases of the self*, co-curated with Fanny Nina Borel and Elisabetta Rabajoli at me Collectors room, Berlin (2014). She is a member of Deliverart, an Athens-based collective art project that wishes to address the contemporary conditions of art circulation and production through a moving experience in the streets of Athens. She is a participant of the Onassis AiR Critical Practices Program 2019/20.

● ENTERPRISE PROJECTS JOURNAL

Το EP Journal είναι μια εκδοτική πρωτοβουλία του Enterprise Projects. Πρόκειται για τη διμηνιαία διαδικτυακή έκδοση ενός θεωρητικού και ερευνητικού κειμένου σε σχέση με την τέχνη στα Ελληνικά και τα Αγγλικά έπειτα από πρόσκληση του Enterprise Projects. Ο αναγνώστης μπορεί να διαβάσει online, να «κατεβάσει» ή να τυπώσει κάθε τεύχος, ο σχεδιασμός του οποίου ανταποκρίνεται στις ανάγκες του εκάστοτε κειμένου.

● ENTERPRISE PROJECTS

Το Enterprise Projects είναι ένα project της Δανάης Γιαννόγλου

● ENTERPRISE PROJECTS JOURNAL

EP Journal is a publishing initiative by Enterprise Projects in the form of a bimonthly online publication of newly commissioned theoretical and research essays, in both Greek and English. The reader can browse online, download and print each issue, with a design that reflects the needs and responds to the ideas presented in every text.

● ENTERPRISE PROJECTS

Enterprise Projects is an Athens based project by Danai Giannoglou

και του Βασίλη Παπαγεωργίου με έδρα την Αθήνα. Γεννημένο από τη διάθεση και την ανάγκη να εκφράσουμε και να μοιραστούμε τη δική μας σκοπιά σχετικά με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία, το εγχείρημα αυτό έχει ως στόχο τον πειραματισμό και την συνδιαλλαγή: τον πειραματισμό σχετικά με την επιμελητική πρόταση, την εικαστική δημιουργία και την αυτοοργανωμένη λειτουργία· τη συνδιαλλαγή με την καλλιτεχνική σκηνή, το αθηναϊκό κοινό, τον ίδιο τον χώρο που φιλοξενεί το project. Ως δομή, το Enterprise Projects λειτουργεί αυτόνομα και περιοδικά από τον Σεπτέμβριο του 2015 στους Αμπελόκηπους.

and Vasilis Papageorgiou. Created out of our need to express and share our point of view concerning contemporary artistic creation, this venture aims at experimenting and conversing, experimenting with the curatorial proposal, artistic creation, self-organized function, and conversing with the artistic scene, the Athenian audience and the place itself, which houses the project. As a structure Enterprise Projects has been functioning independently and periodically since September 2015 in Ampelokipoi, Athens.

● ΕΙΚΟΝΕΣ

σ. 05-06 ● Yollotl Gómez Alvarado,*1363*, 2019 (αριστερά) και *1509*, 2019 (δεξιά), άποψη της εγκατάστασης. σ. 07 ● Άποψη από την περφόρμανς του Theo Michael *Thesprolac Kutlahui* στο Casa Del Lago UNAM, Σάββατο 19 Μαΐου 2018, Πόλη του Μεξικού. σ. 10-11 ● Εξωτερική άποψη του ανεξάρτητου χώρου Lulu στην περιοχή Colonia Roma, Πόλη του Μεξικού. σ. 16-17 ● Από την Πόλη του Μεξικού στη Νέα Υόρκη: Μια συζήτηση με την Tamara Ibarra και την Rachel Valinsky, Τετάρτη 5 Σεπτεμβρίου 2018, Φωτό: Manuel Molina Martagon © 2018 The Museum of Modern Art, Νέα Υόρκη. σ. 18-19 ● Αφίσα στον χώρο του Biquini Wax EPS που απεικονίζει την καλλιτεχνική ομάδα No Grupo, η οποία συστάθηκε το 1977 στην Πόλη του Μεξικού και παρέμεινε δραστήρια έως το 1983. σ. 20 ● Εξωτερική άποψη του ανεξάρτητου χώρου Wendy's Subway στο Μπρούκλυν, Νέα Υόρκη. σ. 21 ● Εξωτερική άποψη της δημόσιας βιβλιοθήκης Aeromoto στην περιοχή Juárez, Πόλη του Μεξικού. σ. 25 ● Εξωτερική άποψη του Museo Universitario Arte Contemporáneo (MUAC), Πόλη του Μεξικού. σ. 34-35 ● *Pabellón Eco 2018: Campanario*, άποψη της εγκατάστασης στο Museo Experimental el Eco, 17 Μαρτίου-20 Μαΐου, 2018, Πόλη του Μεξικού. Σχεδιασμός: Αρχιτεκτονικό γραφείο TO (Carlos Facio Gaxiola & José G Amozurrutia). σ. 02, 03, 06, 08-09, 12-13, 14-15, 22, 23, 24, 26-27, 28-29, 30-31, 32, 33, 36-37, 46-47, 48 ● Ανάμεσα σε δρόμους της Αθήνας και της Πόλης του Μεξικού.

© Μυρτώ Κατσιμίχα

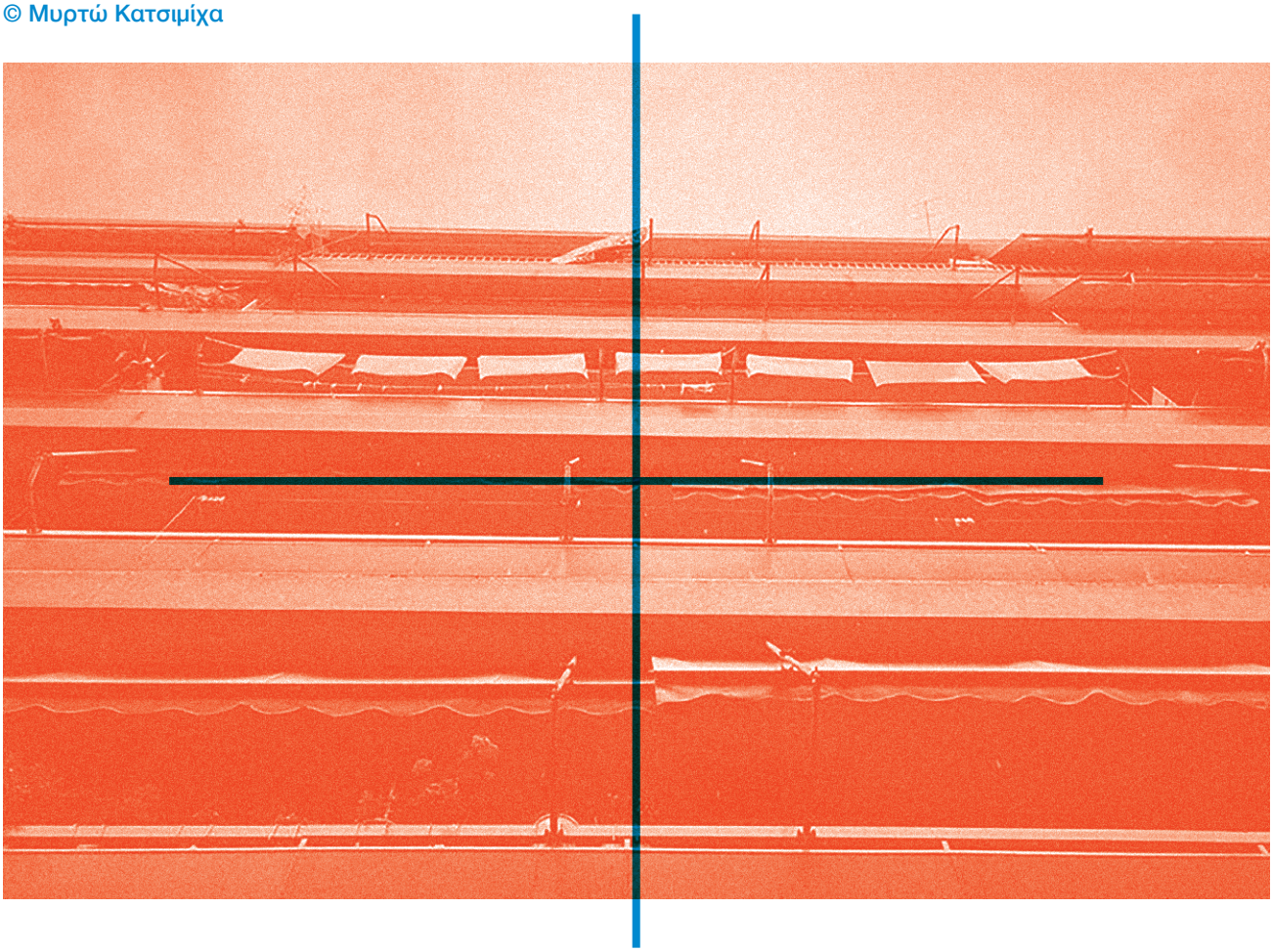

● IMAGES

p. 05-06 ● Yollotl Gómez Alvarado,*1363*, 2019 (left) and *1509*, 2019 (right), installation view. p. 07 ● View from Theo Michael's performance *Thesprolac Kutlahui* at Casa Del Lago UNAM, Saturday, May 19, 2018, Mexico City. p. 10-11 ● Outside view of Lulu project space in Colonia Roma, Mexico City. p. 16-17 ● From Mexico City to New York: A Conversation with Tamara Ibarra and Rachel Valinsky, Wednesday September 5, 2018, Photo: Manuel Molina Martagon © 2018 The Museum of Modern Art, New York. p. 18-19 ● Poster at the space of Biquini Wax EPS of No Grupo, an art collective formed in Mexico City in 1977 that remained active until 1983. p. 20 ● Outside view of Wendy's Subway independent reading room in Brooklyn, New York. p. 21 ● Outside view of Aeromoto public library in Juarez, Mexico City. p. 25 ● Outside view of Museo Universitario Arte Contemporáneo (MUAC), Mexico City. p. 34-35 ● *Pabellón Eco 2018: Campanario*, installation view at Museo Experimental el Eco, March 17-May 20, 2018, Mexico City. Design: TO Architects (Carlos Facio Gaxiola & José G Amozurrutia). p. 02, 03, 06, 08-09, 12-13, 14-15, 22, 23, 24, 26-27, 28-29, 30-31, 32, 33, 36-37, 46, 47 ● In between the streets of Athens and Mexico City.

© Myrto Katsimicha

Συντονισμός Έκδοσης: Δανάη Γιαννόγλου
Σχεδιασμός: Bend

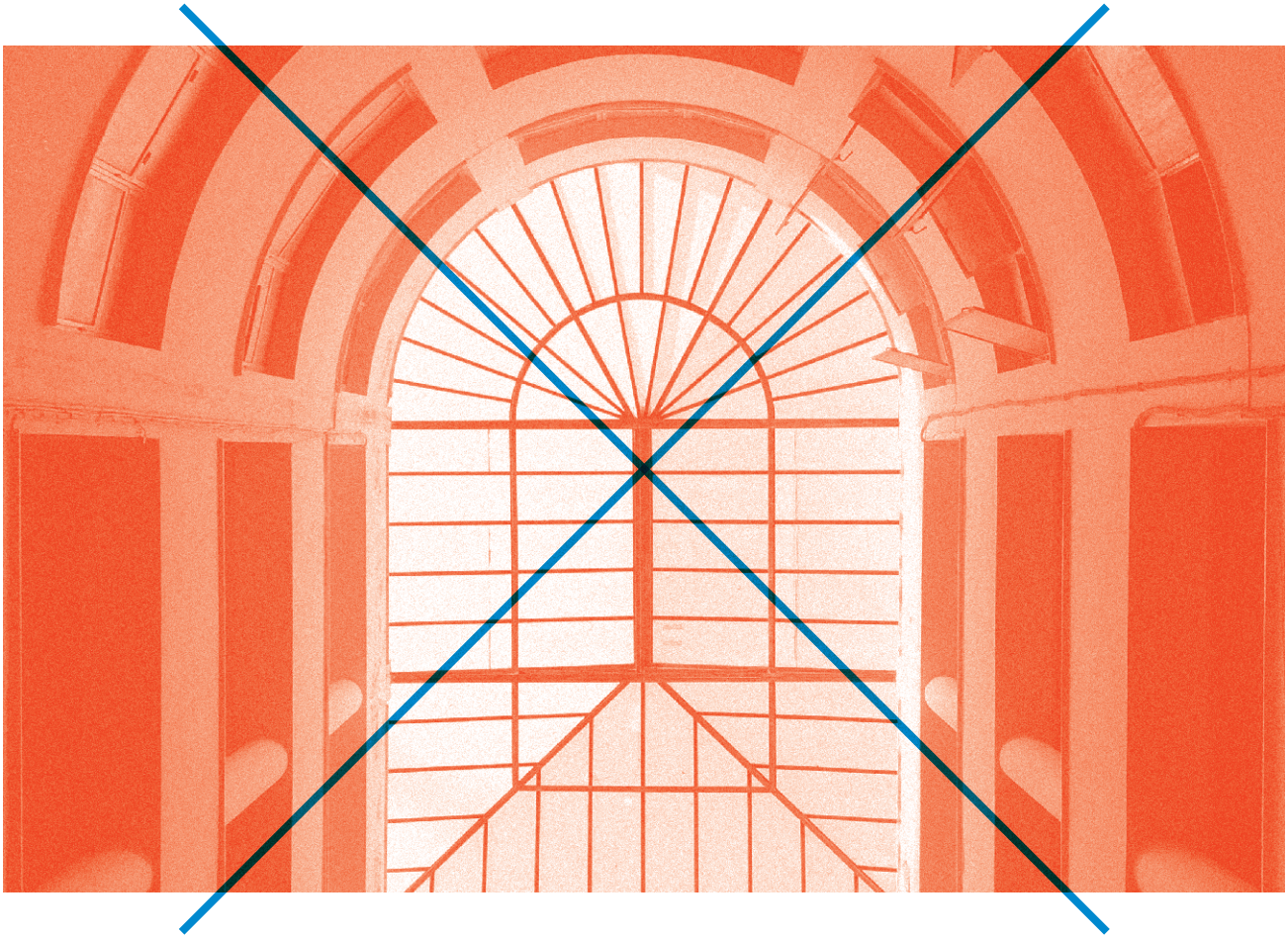

Editorial Coordination: Danai Giannoglou
Graphic Design: Bend

EP–J

http://enterprise-projects.com

03